Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 41 (1580) Londonas, 1981 m. spalio 23 d. XXXV

DU LIETUVIAI KARDINOLAI

THE TIMES (1981.X.22 praneša, kad jų korespondentas patyrė patikimuose Vatikano kurijos sluoksniuose, jog popiežius artimiausioje ateityje ruošiasi įšventinti devynius naujus kardinolus. Tarp kandidatų yra du lietuviai: arkivyskupas Paulius Marcinkus ir vyskupas Julijonas Steponavičius, kuris yra Sovietų ištremtas. Jo vardas 1980 m. konsistorijoje buvo paliktas paslaptyje (in pectore).

Laikraštis sako, kad oficialiai apie naujų kardinolų paskyrimą bus paskelbta Visų Šventųjų dieną, lapkričio 1 d., bet įšventinimo iškilmės bus neankščiau gruodžio 8 d. Iškilmėse, deja, negalės dalyvauti, — kaip korespondentas sako, — vienas kandidatas. „Tai Lietuvos vyskupas Julijonas Steponavičius, kuris yra suimtas Sov. Sąjungoje".

Kiti kandidatai į kardinolus yra: Lenkijos primatas Jozef Glemp, Paryžiaus arkivyskupas J. M. Lustiger, Bruselio arkivyskupas G. Daneels ir Milano arkivyskupas C. M. Martini.

ARKIVYSK. P. MARCINKUS AUKŠTOSE PAREIGOSE

Vysk. Paulius Marcinkus, neseniai pakeltas į arkivyskupus, paskirtas pro — prezidentu Vatikano komisijos, kuri tvarko technikinius, ekonominius ir sveikatos reikalus, tarp jų Vatikano radiją, paštą, muziejus ir kt.

Vatikano savaitraštis „L'Osservatore Romano" anglų kalba rašo, kad tai pirmas amerikietis tokioje aukštoje pozicijoje, ir prideda, kad jis yra kilęs iš lietuvių emigrantų tėvų.

KAIP DR. K. ERINGIS ATSIRADO VAKARUOSE?

Botanikos ir ekologijos specialistas, dr. Kazys Eringis paskutiniu laiku Lietuvoje buvo Botanikos instituto ekologijos padalinio laboratorijos vedėjas Vilniuje.

Gimęs 1927 m. balandžio 16 d. Švaininkuose, Panevėžio apskr. K. Eringis 1953 m. baigė Žemės ūkio akademiją. Iki 1959 m. dirbo Žemdirbystės institute. Nuo 1957 m. pasiekė doktorato Leningrade. Jo pagrindinė mokslo darbo sritis — krašovaizdžio apsauga, gamtovaizdžio formavimas, konstruktyvioji biogeocenologija. Iš savo srities yra parašęs keletą knygų.

Šių metų birželio mėnesį jis buvo įjungtas į 33 moksilininkų ekspedeciją, kuri laivu išvyko daryti tyrimų Australijoje. Jų paskirtis buvo ir dalyvauti XIII Tarptautiniame botanikos kongrese Sidnio mieste. Kongresas — rugp. 24 d. Tačiau jų laivas pakeliui vis gaiso. Pasiekęs Seychelles salas, prie Madagaskaro, būdamas saloje, dr. K. Eringis pasijuto nesveikas.

Pasitraukęs iš sovietų laivo, nuvyko į amerikiečių pasiuntinybę ir pasiprašė politinio pabėgėlio teisių, kurios jam ir buvo suteiktos. Ekspedicijos vadovybė, esant jau jam pas amerikiečius, paprašė pasimatymo. Amerikiečiai sutiko. Atėję rusai davė tris klausimus: kaip sveikata, ar nedavė jam kokių vaistų ir ar jis savanoriškai pasitraukė. Eringis paklausė, ka jokių chemikalų jam niekas nedavė, kad jis pasitraukė savanoriškai.

Tarp 33 sovietų mokslininkų, vykusių į Austriją, dr. Eringis buvo vienintelis lietuvis.

Amerikiečių globoje jis pasillko nuo liepo 22 d.aPasiekė Paryžių, o iš ten rugsėjo 2 d. atskrido į Chicagą. O'Hare aerodrome dr. K. Eringį sutiko Marija ir inž. Antanas Rudžiai bei kun. Juozas Prunskis. Balfo vadovė M. Rudienė jį paėmė savo globon, padės jam Chicagoje įsikurti. (D.)

VLADUI BRAZAIČIUI
staiga mirus, jo žmoną Gėnę nuoširdžiai užjaučiu ir kartu liūdžiu
M. Gelvinauskienė

A.A.
VLADUI BRAZAIČIUI staiga mirus, jo žmoną Augeniją nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime —
E. S. Sasnauskai, V. J. Liaugaudai ir J. Talkačiauskienė.

Ilgamečiui ir nuoširdžiam klubo nariui
VLADUI BRAZAIČIUI
mirus,
JO ŽMONAI GĖNEI
reiškiame gilią užuojautą, ir kartu liūdime
„Vyčio" klubo valdyba ir nariai

VASAROS LAIKO PABAIGA

Spalio 25 į 26 naktį (iš šeštadienio į sekmadienį) D. Britanijoje pasibaigs vasaros laikas ir laikrodžiai bus pasukti viena valanda atgal. Nuo to laiko laikrodžiai rodys Grinvičo vid. laiką.

Kitose Europos valstybėse vasaros laikas buvo baigtas anksčiau. Todėl nuo spalio 26 d. daugumoje Vak. Europos valstybių, Lenkijoje Vengrijoje ir Čekoslovakijoje, kur laikrodžiai rodo Vid. Europos laiką, tas laikas skirsis viena valanda nuo D. Britanijos laiko.

Lietuvoje dabar laikrodžiai eina pagal Maskvos laiką, kuris skiriasi nuo Britanijos (Grinvičo) laiko trim valandomis.

NATO MINISTRŲ KONFERENCIJA

NATO gynybos ministrai baigė savo slaptą branduolinių ginklų planavimo grupės konferenciją, vykusią Skotijos šiaurėje, pareiškė, kad jie sutarė dėl Europos raketų modernizavimo.

JAV gynybos ministras Caspar Weinberger pareiškė, kad jis yra labai patenkintas konferencijos resultatais.

BBC GINČAS SU KOMUNISTAIS

Britų komunistų partijos dienraštis MORNING STAR, atsisakęs toliau spausdinti BBC skelbimą, paaiškino, kad nustojo jį spausdinti, nes tai buvusi „šaltojo karo propaganda".

Britų radijas buvo paskelbęs komunistų laikraštyje, kuris yra įleidžiamas į Rusiją, rusiškų transliacijų laiką ir bangų ilgį. MORNING STAR atspausdino skelbimą tik 4 kartus, o už likusius du skelbimus grąžino pinigus.

GRAIKIJOJE LAIMĖJO SOCIALISTAI

Laimėjęs parlamento rinkimus, Graikijos socialistų lyderis Andreas Papandrevou sudarė naują ministrų kabinetą, susidedantį iš socialistų partijos narių ir technokratų. Kultūros ministru paskirta žinoma filmų artistė Melina Mercouri.

Naujas Graikijos min. pirmininkas ir gynybos ministras, kaip dabar paaiškėjo, yra **lietuvių kilmės.** Andreas Papandreou prosenelis buvo vienas iš 1863 m. sukilėlių — studentas Zigmas Mineika (gimęs 1840 m. Balviniškiuose, Ašmenos apsk., miręs po 1913 m. Graikijoje). Po sukilimo jis buvo ištremtas į Sibirą, iš kur jam pavyko pabėgti į užsienį ir apsigyventi Graikijoje (L.E. XVIII t. 503 p.).

Lenkija

DEMONSTRACIJOS

Lenkijos policija Katovicuose panaudojo ašarines dujas demonstracijai išsklaidyti. Lenkijos televizijoje buvo pasakyta, kad policija iš demonstrantų konfiskavo 2500 antisovietinių skrajutėlių.

Lenkijos miestuose protesto demonstracijoms ir streikams plintant, Solidarumo lyderis L. Walęsa kreipėsi į darbininkus ragindamas juos neperžengti sutarties su vyriausybe linijos.

VIETON KANIOS — JARUZELSKIS

Lenkijos komunistų partijos centro komitetas, posėdžiavęs spalio 18 d., paskelbė rezoliuciją kurioje kritikuojamas politinių biuras dėl neryžtingumo ginant valstybės interesus ir pareiškė nepasitikėjimą partijos lyderiui Stanislavui Kaniai.

Partijos lyderiu išrinktas kariuomenės vadas ir Lenkijos min. pirmininkas gen. Jaruzelskis.

Centro komitetas reikalavo uždrausti streikus ir peržiūrėti visas sutartis, kurios buvo sudarytos tarp vyriausybės ir profesinių sąjungų Solidarumo. Tas nutarimas dar turi būti apsvarstytas Seime.

Gen. Jaruzelskis tuoj sušaukė karo tarybos posėdį, kuris nustatė kariuomenės uždavinius, išeinačius iš Centro komiteto nutarimo.

WALĘSA PRANCŪZIJOJE

Lenkijos Solidarumo lyderis Lech Walęsa, lankydamas lenkų emigrantų kolonijas šiaurės Prancūzijoje spalio 19 d. pasakė, kad gen. Jaruzelskio išrinkimas Lenkijos kom. partijos gen. sekretorium jam rūpesčių nesukelia. Jis pasakė, kad su gen. Jaruzelskiu jis sugyvena labai gerai.

LENKIJOS GYVENTOJAI

Lenkijos spaudos agentūra pranešė, kad Lenkijos respublikos gyventojų skaičius jau pasiekė 36 milijonus.

Lenkijoje kasmet priauga vidutiniškai 340 tūkstančių gyventojų.

MGR. GLEMP ITALIJOJE

Lenkijos katalikų Bažnyčios primatas monsignoras Jozefas Glemp, atvykęs Italijon pasakė žurnalistams: „Bažnyčio yra susirūpinusi padėtimi Lenkijoje", bet jis meldžiasi, kad lenkų tauta būtų vieninga.

Mgr. Klemp turėjo pasikalbėjimą su popiežium.

Iš Aušros Nr. 24 (64)

EISENA Į ŠILUVĄ

Ankstyvas 1980 m. rugpjūčio 24 d. rytas. Sekmadienis. Po gausaus vakarykščio lietaus dangus po truputį blaivėsi, ir skaisti saulė nedrąsiai kilo virš drėgme alsuojančių miškų ir laukų. Tačiau labiausiai nustebo saulutė, pažvelgusi į visad tylaus ir ramaus Tytuvėnų miestelio gatveles, kurio mis bažnyčios link skubėjo būrelių žmonių. Tai iš visos Lietuvos kampelių suvažiavę maldininkai bei Eucharistijos bičiuliai rinkosi į bažnyčią, iš kur turėjo prasidėti eisena į Šiluvą.

Eisenos tikslas — bendra malda Dievo Motinos garbei, o svarbiausia, atsiteisimo auka. Atsiteisimo už savo pačių nusidėjimus, už nusižengimus tų, kurie pikta valia panekino ar persekiojo Dievo ir Bažnyčios reikalus.

Labai daug žmonių naktį praleido bažnyčioje, kadangi sunku buvo apsirūpinti nakvyne. Be to, valdžios pareigūnai barė tuos vietinius gyventojus, kurie priėmė nakvoti maldininkus. Kažkokia dingstimi keletas maldinikų buvo sulaikyti jau šeštadienio vakare. Taip pat buvo stabdomos ir tikrinamos visos automašinos, užrašomi jų numeriai.

Sekmadienio ryte Tytuvėnų bažnyčioje įvyko rytmetinės pamaldos, kuriose dalyvavo visi eisenos dalyviai. Po to susirinko šventoriuje, kur vienas eisenos dalyvių paaiškino konstitucijos įstatymus apie teises ir pareigas, liečiančias tiek tikinčiuosius, tiek ir netikinčiuosius. Palinkėjus visiems, susitelkusiems po Kristaus vėliava, Dievo palaimos, eisena 9 val. pajudėjo Šiluvos link. Prieky kryžius, dvi bažnyčnytinės vėliavos, du kunigai, bažnytiniais vei tautiniais rūbais pasipuošę vaikinai ir merginos, o už jų apie 1500 maldininkų su gėlėmis rankose ir malda lūpose.

Nuo pirmųjų žingsnių eiseną sutiko šaligatviais išsirikiavusi savotiška „garbės sargyba", kurią sudarė įvairiausiais foto aparatais ir filmavimo kameromis „ginkluoti" uniformuoti bei civiliai apsirengę pareigūnai. Visą kelią nuo Tytuvėnų iki Šiluvos (8 km.) eiseną lydėjo ir zujo pro šalį įvairiausių markių bei įvairiausios paskirties automobiliai, kuriuose sėdintys pareigūnai su pagalba fotografavimo ir filmavimo priemonių fiksavo visus eisenos dalyvius.

O žmonės ėjo ir ėjo, melsdamiesi ir giedodami, nekreipdami dėmesio į pro šalį abiem krypčiom važinėjančias mašinas ir jose sėdinčių pareigūnų viską matančias ir dėmesingai viską stebinčias akis. Jie ėjo į Šluvos Dievo Motinos šventovę padėkoti už visas teikiamas malones, pasiguosti Švč. Mergelei — Ligonių Sveikatai visomis sielos ir kūno negaliomis.

Reikia pripažinti, kad Gerosios Motinos malonė tą iškilmingą dieną buvo palietusi ir tuos, kuriems ši eisena buvo ne prie širdies,—niekas nedrįso jos sukliudyti. O juk daugeliui sveikai galvojančių žmonių gali kilti klausymas: kodėl neleisti gėriui, grožiui ir plisti žemėje, kodėl kliudyti tikinčia jam išpažinti savo tikėjimą ir reguliuoti savo elgesį ir veiklą, kodėl religingas žmogus vadinamas tamsiu, atsilikusiu, fanatiku, kada jo visi darbai rodo dvasinį taurumą, dorovinį tyrumą, nepakantumą blogiui ir žemiesiems polinkiams?..

Tikrai, tiems jaunuoliams, kurių keli šimtai ėjo susikaupę, visai svetimas nusikaltėlių pasaulis, nepažįstamos tos ydos ir blogybės, užvaldžiusios šiandien silpnavalių sielas. Nei jiems patiems, nei būsimiems jų palikuonims nebus reikalingi vaikų kambariai ir nepilnamečių nusikaltėlių kolonijos, nereikalingos kovai su nusikalstammumu komisijos ir priverčiamųjų darbų stovyklos. Iš jų išaugs asmenybės, nešančios tikėjimo ir drąsos šviesą ateities kartoms. Sveika, laiminga,tvirta ir visad gyva turi būti tauta, kurioje klesti tokios asmenybės, pasišventusios kilnesniems tikslams — Dievo ir artimo tarnybai! Taip jautė daugelis žmonių, stovinčių pakelėse ir besišluostančių džiaugsmo ašaras.

Koplyčia toli gražu nepajėgė sutalpinti visų eisenos dalyvių. Po nuoširdžios maldos bei trumpo pamokslo milžiniška kolona vėl nusidriekė bažnyčios pusėn. Čia atlaikytos šv. Mišios, pasakytas turiningas pamokslas, ir visi eisenos dalyviai priėmė šv. Komuniją. Pasisėmę naujų dvasinių jėgų, žmonės pradėjo skirstytis. Kiekvienas stengėsi parnešti savo namams ir šeimai, savo artimiesiems ir pažįstamiesiems bent po kibirkštėlę to visuotinio džiaugsmo, pripildžiusio visų širdis, kad kitąmet dar gausiau ir nuoširdžiau galėtų dalyvauti savo gerosios Motinėlės pagerbimo iškilmėse.

VENGRIJOS REVOLIUCIJOS SUKAKTIS

Spalio 22 d. laisvasis pasaulis paminėjo Vengrijos darbo žmonių sukilimo prieš Sovietų viešpatavimą 25 metų sukaktį.

Sukilimą nuslopino sovietų tankai.

ŠIAURĖS — PIETŲ KONFERENCIJA

Valstybių galvos iš 22 kraštų susirinko trijų dienų konferencijai Kankun vasarvietėje, Meksikoje, kur siekiama apsvarstyti kaip turtingos valstybės gali padėti neturtingoms. Konferencijai impulsą davė Brandto pranešimas, kurį buvo pasirašę kiti žymūs Europos valstybių politiniai veikėjai.

MIRĖ MOSHE DAYAN

Spalio 16 d. miręs buv. Izraelio užs. reik. min. gen. Moshe Dayan buvo iškilmingai palaidotas spalio 18 d. jo gimtinėje Nahalal, dalyvaujant min. pirm. Beginui ir tkstančiams izraeliečių.

RUMUNIJOJE TRŪKSTA DUONOS

Rumunijoje paskelbtas potvarkis, kuriuo nustatoma grūdų norma kiekvienam gyventojui. Kviečių kiekvienas gyventojas galės nusipirkti 150 kg per metus, ir kukuruzų — 30 kg.

ITALŲ DIENRAŠTIS APIE „AUŠROS" STRAIPSNĮ

Romos dienraštis **Il Giornale d'Italia** birželio 18 d. išspausdino straipsnį „Jaudinantis šauksmas iš Lietuvos: Gana rusinimo!" Straipsnyje aprašomas **Aušros** 26 nr. tilpęs atsišaukimas prieš lietuvių gimtosios kalbos „žudymą". Straipsnio autorius pažymi, kad **Aušra** yra vienas iš įvairių pogrindžio laikraščių, kurie jau keletą metų leidžiami Lietuvoje. Tie laikraščiai „pajuokia visagalės valstybės slaptosios policijos, KGB, pastangas ir nepaisonet brutalių ilgamečių ištrėmimų į Sibiro lagerius, kuriais grasinama kiekvienam, kas drįsta remti jų redagavimą, spausdinimą ir platinimą. Šis žiaurumas, su kuriuo sovietinė valdžia persekioja tokį „nusikaltimą", savaip suprantamas, nes iš šių (pogrindžio) leidinių paaiškėja, kaip klaidingą ir melagingai lietuviškoji tikrovė vaizduojama oficialiuose šaltiniuose. Be to, pogrindžio spaudoje išreiškiami giliausi ir nenuslopinami laisvės ir gyvenimo, kurio nusipelnė lietuvių tauta, troškimai". (Elta)

29-IŲ KONGRESMENŲ LAIŠKAS BREŽNEVUI SKUODŽIO REIKALU

Dvidešimt devyni JAV-ių Atstovų Rūmų nariai, Brian Donnelly ir Charles F. Dougherty vadovaujami, liepos 31 d. pasiuntė laišką Brežnevui, kuriame jie reikalauja, kad jis bematant atkreiptų dėmesį į badostreiką paskelbusio Vytauto Skuodžio bylą, nes jo gyvybei gręsia pavojus. Trumpai atpasakoję Skuodžio gyvenimą, veiklą ir nutesimą, kongresmenai rašo, kad jis buvo nuteistas už „savo politinius įsitikinimus", o jo įkalinimas „stačiokiškai pažeidžia Jūsų valstybės pasirašytame Helsinkio Baigminiame Akte išvardintas žmogaus teisių garantijas". Jie protestuoja prieš Skuodžio neteisėtą įkalinimą ir tvirtina, jog „paprastas padorumas reikalauja, kad jūsų vyriausybė paleistų Skuodį iš kalėjimo ir leistų jam pasirinkti—sugrįžti į Lietuvą, ar į šalį, kurioje jis gimė. Per pastaruosius pora metų pablogėję sovietų—amerikiečių santykiai negali pagerėti, jei sovietų pareigūnai tryps po kojomis JAV-ių piliečių pagrindines žmogaus teises", užbaigia laišką kongresmenai. (ELTA)

BOMBA BELGIJOS MIESTE

Antverpeno gatvėje prie sinagogos sprogusi bomba užmušė dvi moteris ir sunkiai sužeidė 16 žmonių. Apie 100 žmonių buvo lengviau sužeisti ir padaryta daug nuostolių.

ŽYDŲ ŠVENTĖ MASKVOJE

Spalio 20 d. Maskvoje, prie vienintelės veikiančios sinagogos tūkstančiai susirinkusių žydų šventė naujuosius metus „Simchat Torah".

Milicininkai stovėjo abiejuose galuose tos gatvės, kur susirinko per 10 tūkst. žydų, bet jokių incidentų nebuvo.

SUIMTAS GRUZIJOS DISIDENTAS

Šveicarijoje veikianti organizacija „Glaube in der Zweiten Welt" pranešė, kad Gruzijoje spalio 13 d. buvo suimtas žmogaus teisių aktyvistas, rašytojas Zviad Gamzachurdia, kuris anksčiau buvo kalinamas už antisovietinę propagandą.

42 metų amžiaus rašytojas 1980 m. gruodžio mėn. buvo parašęs laišką perz. Brežnevui, protestuodamas prieš gruzinų dvasiškio suėmimą.

— Vakarų Berlyno teismas 6 m. kalėjimo nuteisė Rytų Berlyno pasienio sargybinį R. Bunge, kuris,, perbgdamas į Vakarus, nušovė savo dalinio karininką.

PASAULYJE

— 1981 metų Nobelio Taikos premija paskirta Jungtinių Tautų Vyr. Įgaliotinio Pabėgėlių Reikalams įstaigai Ženevoje.

— Penkių Vakarų valstybių atstovai spalio 28 d. vyks į Pietų Afriką tartis Namibijos nepriklausomybės reikalu.

— BBC užsieniui skirtas radijo transliacijas girdi 100 milijonų žmonių.

— Kitais metais Togo, Jordanas, Zairas, Gvijana ir Lenkija įeis nepastoviais nariais į Jungtinių Tautų Saugumo Tarybą.

— Taupumo sumetimais Liberijos valdžios pareigūnams uždrausta vykti į užsienį.

Indijos min. pirm. Gandhi nusileido Sikhų radikalų grupės reikalavimams paeisti iš kalėjimo jų lyderį. Suėmimas buvo sukėlęs riaušias, kuriose žuvo 18 žmonių.

— 2 mėnesius užsitęsęs, Italijos ir Prancūzijos „vyno karas" baigėsi. Prancūzų vyno gamintojai buvo užteršę uoste italų pigesnį vyną.

— Lenkijos komunistų partijos Varšuvos skyriaus aršesnieji komunistai puolė partijos lyderį S. Kanią už jo liberalinę politiką, reikalaudamas kietesnės linijos.

Solidarumo profsąjunga atmetė valdžios pasiūlymą sudaryti mišrią komisiją kainoms ir maisto normavimui tvarkyti.

— V. Vokietijos kanclerio H. Schmidto širdies operacija gali atsiliepti į koalicinės vyriausybės vienybę, kuri šiuo laiku ypač reikalinga.

— JAV Valst. departamento pareigūnas Kongrese pareiškė, kad JAV nevers savo NATO sąjungininkus atsisakyti prisidėti prie Sibiro - V. Europos dujotiekio tiesimo projekto.

— JAS viceprezidentas G. Bushas lankėsi Brazilijoje ir pareiškė pritarimą krašto grįžimui į demokratiją ir naujajai civilinei valdžiai. Brazilija išbuvo 17 metų karinės diktatūros valdžioj.

— Britų užs. reik. min. lordas Carringtonas lankėsi Saudi Arabijoje ir aiškinosi įvairiais Vid. Rytų taikos klausimais. Princas Fuahdas pateikė jam savo 8 punktų planą: Žydai privalo pasitraukti iš visų 1967 m. užimtųjų teritorijų ir arabų Jeruzalės, leisti įsteigti nepriklausomą Palestinos valstybę su sostine Jeruzale, ir tai turi būti garantuojama Jungtinių Tautų.

—Sovietų Tass žinių agentūra aiškino JAV planuojamus karo pratimus Egipte, kaip pasiruošimą užimti Libiją.

— Prez Reaganas Baltuosiuose Rūmuose pareiškė ispanų karaliui Carlos, kad JAV rems Ispanijos norą įstoti į NATO ir Europos Bendruomenę.

— JAV Yale universiteto profesoriui J. Tobiu paskirta 1981 m. Nobelio premija už ekonominius mokslus.

— Popiežius privačioj audiencijoj priėmė Lenkijos užs. reik. min. J. Czyreką.

— Irano isamiška valdžia įves dviaukščiuose autobusuose lyčių izoliaciją.

— Prancūzų vyriausybė paskelbė savo naujus pasiūlymus Europos Bendruomenės ekonomijai ir europinei piniginei sistemai plėsti. Prancūzija yra pasiruošusi tartis dėl bendrosios žemės ūkio politikos keitimo.

— Jūros piratai užpuolė keleivine jachta plaukusius Malakos sąsiaurių Danijos ir Švedijos turistus.

— Apsaugoti žiūrovus nuo bloga oro, viena Kanados firma tam sukūrė oro kondensavimo sistemą, kuri akies mirksniu sudaro virš stadiono nematomą kupolą išsiplėtusių oro srovių.

— Solidarumo profsąjungos pareigūnas, Walensos padėjėjas, komunistas Bogdan Lis, už savo veiklą profsąjungoje, pašalintas iš Gdansko komunistų partijos.

— 1981 metų Nobelio premija už literatūrą paskirta 76 metų amžiaus rašytojui E. Canetti. Gimęs Bulgarijoje, bet nuo 1938 m. gyvena Londone. Rašo viekiečių kalba. Gruodžio mėn. jis vyks į Stockholmą atsiimti 100.000 savarų premiją.

— JAV krašto apsaugos sek. Weinbergeris lankėsi Paryžiuje, kur tarėsi su prancūzų krašto apsaugos min. Hernu Europos gynybos klausimais, o JAV užsienio reik. sek. padėjėjas Eagleburgeris, kalbėdamas Miunchene, pabrėžė, kad ne nusileidimas, bet tvirtas laikymasis įtikins sovietus, jog ekspansinė politika jiems nieko gera neduos ir kad imperijų laikai jau baigėsi.

— Airijos respublikoj mirties bausmė už žmogžudystę dalinai buvo panaikinta 1964 metais. Ji palikta tik už policininkų, kalėjimų prižiūrėtojų ir diplomatų nužudymą, o taip pat ir už valstybės išdavimą. Dabar svarstoma ją visiškai panaikinti. Paskutinis mirties sprendimas įvykdytas prieš 30 metų. Šių metų pradžioje 4 vyrai už 2 policininkų nužudymą buvo nubausti pakarti, tačiau paskui bausmė pakeista 40 m. kalėjimu.

— Italijoj streikavo kalėjimų civilinės administracijos pareigūnai ir viršininkai.

Šeimos ir mokyklos reformatorius

Lietuvos rašytoją, kad ir kažin kokius polėkius turėtų, norint nenorint formuoja esamo laikotarpio marksistinė dvasia ir jam užkrauta „sielų inžinieriaus" atsakomybė. Gražiai tai paliudijo Michailas Šolochovas, diplomatiškai nuneigęs, kad rašytojai „neva rašo partijos nurodymu", o toliau tą patį patvirtinęs: „Kiekvienas mūsų rašo savo širdies nurodymu, o mūsų širdys priklauso partijai ir liaudžiai, kuriai mes tarnaujam savo menu".

Partiškumo principai

Nors protas gali susigundyti nusilenkti objektyviai tiesai, tačiau laiko diktuojama dvasia priverčia paklusti darbdavių nuorodoms: „Meninkai, tarybinio meno

J. Kuzmickis

veikėjai aktyviai skleidžia partijos politiką, kurios pagrindą meninėje kūryboje sudaro lenininiai partiškumo ir liaudiškumo principai" (A. Romanovas).

Vietos, laikotarpio dvasios ir profesijos paskirties suformuotas tarybinis rašytojas savo kūryba skverbiasi į visuomenę ir formuoja jos pažiūras. Jis yra tarsi laidininkas, perteikiąs atitinkamų organų įžiebtą ir sutelktą politinę programą. Tokiu laidininku pasišovęs būti J. Paukštelis išgarbinta trilogija stengėsi dirbtinai pavaizduoti, kaip reikia kurti kolūkius.

J. Brazaitis kūrybos klausimus, besisukančius apie rašytoją ir esamos visuomenės atstovus, pavadino kūrybos sociologija. Žinia, vykdomas nurodytą programą, rašytojas negali būti individualistas, drąsiai kaišiojąs savo pažiūrų trigrašį: jis yra kolektyvistas, išreiškiąs aukštojo kolektyvo mintis ir tiesas.

Alg. Zurbos „Integralo" romaną pavadinę psichologiniu, analogiškai turime įglausti į socialistinį realizmą, kuriam būtina laikytis komunistinės pasaulėžiūros (plg. „Filosofijos žodynas", Vinius, 1975 m., 397 psl.).

Tarybinė šeima

Alg. Zurba „Integralo" romane liečia du pačius svarbiausius visuomeninio gyvenimo narelius: šeimą ir mokyklą. **Albino ir Elenos Kupstų sūnus Laimis** visų pirma yra šeimos, sukurtos socialistiniu laikotarpiu, narys. Pasak jau minėto „Filosofinio žodyno", „meilė, savitarpio pagarba, rūpinimasis vaikų auklėjimu — svarbiausi doroviniai šeimos principai socialistinėje visuomenėje". Ar mūsų rašytojas minėtais principais apgaubia inteligentų gamyklos direktoriaus ir vid. mokyklos mokytojos sukurtą šeimą?

Elena Kupstienė tik priešpaskutiniame romano puslapyje primena Laimiui, kad tėvas jaunystėje ją labai mylėjęs ir tikisi, kad, nepaisant jo intymaus flirto su 23 metų Skaiste Miliūte, visos šeimos apgaudinėjimo, medžiaginės ir moralinės skriaudos, jis dar galįs atsitiesti. Tačiau A. Zurba po tariamų Kupsto komandiruočių, kad galėtų kelias dienas praleisti su Skaiste, po jai įtaisyto modernaus buto, po visos šeimos pažeminimo tokių vilčių nepramato. Pasak Laimio, tėvas „prisprogęs drybso vasarnamyje", kai motina tebesistengia išsaugoti savo „vienintelę" meilę — „net išniekintą, net jeigu ji liks tik iliuzija".

Albino Kupsto meilė žmonai užgesusi. Savitarpio pagarba išnykusi, kai „senatvė ir nesveikata, o zylioja kaip jautpalaikis". Rūpinimasis vaikų — Laimio ir dukters Romos — auklėjimu jam nerūpi: „Tik pavalgyti susėda už vieno stalo, bet ir tai retokai".

Tėvai ir vaikai

Roma šeimos dramą pergyvena tylėdama, tačiau Laimis įdūksta. Sugriebęs tėvo padarytas kompromituojančias pusnuogės Skaistės nuotraukas, bėga pas merginą, kuri „nenori klausytis protingų patarimų ar blaivaus proto" ir išgirsta: „kiek žmonių — šitaip, ir nieko, neapsiverčia pasaulis".

Laimio įtūžimas auga: jis koneveikia tėvą, susikerta su auklėtoja Juzefa, direktoriumi K. Saunoriu, užgaulioja motiną, bastosi nerasdamas ramybės ar ieškodamas daugiau tėvo kliaudžių. Tar. Lietuvos gamyklos direktorių, šefuojantį vid. mokyklą ir auginantį du vaikus, jaunasis rašytojas morališkai visai sudirba iki nusigėrimų, nes to reikalauja romano planas: smukdydamas tėvą, autorius brandina egocentriką, nepaisant kitų nuomonės jaunuolį Laimį, pavesdamas jam misiją reformuoti šeimą ir pačią mokyklą. Tai būdingas jaunimo žurnalo redaktoriaus užmojis.

Elena Kupstienė — pareiginga mokytoja, nors jos pedagoginio darbo tikrovės neatskleidžia. Galbūt nusižiūrėjęs į savo idealią mokytoją Daratą Suveizdienę, kuri „gerom šiltom akim žiūrėjo į pasaulį", kūrė Kupstienės asmenį. Jos užsidarymas, šeimos dramos nutylėjimas, savotiškas pasyvumas, iliuzorinis meilės traktavimas, tyliai laukiant, kad gal vyras atsities, Skaistės ir Laimio yra vadinamas išdidumu. Ji sutinka paaukoti savo laisvę ir laimę aukodamasi ir tikėdamasi pasikeitimo. Pati nesusikubina padėti besiblaškančiam sūnui, kai šis atrodo daug ko iš jos laukiasi ir, tik jam prirėmus ją prie sienos, atveria savo sielą. Apskritai, ji inteligentiškos, jautrios sielos, susitvardžiusi, daug ką pergyvenanti savo viduje.

Laimio sesuo Roma — geros valios mergaitė, dažnai be jokios įtakos norinti atšaldyti karštakošį brolį.

Tarybinė mokykla

Kokia gi dvasia vyrauja Laimio vidurinėje mokykloje?

Pagal tarybinius potvarkius, joje reikšmingą vietą užima **komjaunimo sekretorius**, kuriam „reikia lakstyti, kartais — liežuvį iškišus". Nors Laimio draugus Vytas nė žodžio nepralemena, bet kas čia kam, kad tiktai kitų tas vargas neužgriūtų", — ir jis išrenkamas sekretoriumi. Nebėgioja, nerėkia, „bet ateis pertrauka, pasiima storą sąsiuvinį, kur kiekvienam paskirta po keletą puslapių, ir zyzia į ausį: ką planuoji, ką jau padarei, ką dar veiksi? Taip ir prilipo jam tas Uodas".

Vyto pareigos atsakingos: jo surinktomis žiniomis naudojasi mokytojai, svarsty dami mokinių elgesį.

Autorius matyt iš praktikos žino komjaunimo sekretoriaus galią, tad leidžia klasės auklėtojai Juzefai prasitarti: „Vytai, nebūkime formalistai. Negi mūsų darbai — tai tik pasisakymai susirinkimuose, politinės informacijos, saviveikla? Plačiau, plačiau žvelkim". Uodas klasėje nepopuliarus ir jis, matyt numojęs ranka į uolumą, pradeda jausmingai domėtis Laimio seserimi Roma.

Direktorius ir moktyjai

Vid. mokyklos **direktorius Kaz. Saunoris** — praktiškas, gerai patyręs žmogus. Bičiuliauja su Albinu Kupstu, pakelia su juo stikliuką, šašliką perkremta, kad ką nors naudingo iš jo gautų mokyklai. Laimio nuomone, jis pats yra toli nuo mokyklos: jam svarbu, kad „sklandžiai suktųsi ratukai, kad blizgėtų, kad svečias aikčiotų, kad šešėliukas neužklystų, kad triukšmelis nekiltų". Sužinojęs apie kompromituojančias nuotraukas ir įžūlaus Laimio puolamas, ramina jį, kad tėvas yra tėvas, — „ne mes jį teisim". Jam nesmagu, kad sakai Laimiui — „ramu, giedra, tai ne, jis būtinai darosi debesies".

Kągi: gyvenimiškas, patyręs žmogus, neišmušamas egocentriko mokinio iš pusiaus vyros, įsisenėjusios rutinos pedagogas.

Šalia jo šviesesnėm spalvom sušvinta **klasės auklėtoja Juzefa,** uoliai vykdanti direktoriaus valią, bet nebijanti ir savo nuomonę pareikšti. Netekusi mylimojo, palaidojusi mažutį sūnelį, visą savo širdį atiduoda mokiniams. Norėtų kaip stūksantis ąžuolas atsistoti, „kad niekas tavęs nepajudintų. Ničniekas".

Jau kiek daugiau šaržuotas matematikos **mokytojas Jeronimas,** vertinąs gabius mokinius, jų tarpe gerą matematiką Laimį. Susitelkęs, draugiškas, mokąs išklausyti mokinių nuomonę ir ją pagerbti.

Be moralizavimo

Šitokioje atmosferoje auga ir bręsta „integralas" Laimis, įsitikinęs, kad nė vienas jo nesupranta. Tėvo nuosmūkis užgožia visus kitus interesų laukus, nes tiki, kad jis vienas gali pamokyti ir tėvą, ir motiną, ir seserį, ir draugus, ir patį direktorių.

O tie draugai, kaip ir visų laikų mokiniai, surengia slaptus robaksus, išgeria, pasimyli, pasišaipo, juokų iškrečia. Laimiui gi „nė vieno tikro draugo. Nepatiko man katalikai, šventuolėliai, bet nenuėjau ir su pamaivomis".

Moralizavimo, neskaitant Laimio išsirėkimo, vengiama, laikantis K. Markso ir F. Engelso „Vokiečių ideologijos" veikalo nuorodų: „Komunistai iš viso neskelbia jokios moralės. Jie nekelia žmonėms moralinio reikalavimo: mylėkite vienas kitą. nebūkite egoistai ir t.t.; atvirkščiai, jie puikiai žino, kad ir egoizmas, ir pasiaukojimas yra tam tikromis aplinkybėmis būtina individų savęs teigimo forma".

„Integralo" autorius kaip tik ir pavaizdavo brėstančio jaunuolio savęs teigimo apraiškas, kai niekam nerūpi jo sunkiai persirgta šeimos moralės liga.

Įsidėmėtini Lietuvoje vartojami kai kurie **terminai, liečią mašinos vairavimą:** pa leidmo raktelis, pavaras (bėgiai), greičio perjungimo svirtelė, stabdžio pedalas, kuro padavimo rankena; šviesoforas — trafiko šviesos.

BALTŲ DRAUGIJOS SUVAŽIAVIMAS

Nuo spalio 30 iki lapkričio 1 d. Liuneberge, Vak. Vokietijoje įvyks Baltų draugijos Vokietijoje metinis suvažiavimas, kuriame dalyvaus estų, latvių ir lietuvių delegatai. Numatomas Estijos disidento Sergėjaus Soldatovo, kuris neseniai buvo išleisti į Vakarus, pranešimas.

Atsiųsta paminėti

Vincas Žemaitis, MAŽOJI LIETUVA IR MES, prof. P. I. Kušnerio studijai pasirodžius. 112 psl. knygutė, išleista Čikagoje 1981 m.

Pasaulio lietuvis, Nr. 8-9, 1981 m. rugpjūtis- rugsėjis. Bendruomenės minčiai gyvenimui mėn. žurnalas. Leidžia PLB, Chicago, JAV.

Su lietuviais pasaulyje

ANGLIKONAI VIS KRUTA

Čikagos Anglikonų-Britanijos lietuvių klubas išleido savo biuletenio naują numerį (Nr. 3, 1981 m. spalis), kuriame pranešama apie ruošiamą tradicinį balių. Jis įvyks lapkričio 7 d. Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Nariams ir svečiams bus graži proga susitikti ir pasilinksminti. Galės pasikalbėti ir apie veiklą ir kitus reikalus

•••

Nevisi galės baliuje dalyvauti: neseniai nariams teko atsisveikinti su dviems buvusiais „anglikonais". Prieš mėnesį mirė Feliksas Janušas ir Juozas Liubinas, abu dar jauni vyrai.

F. Janušas buvo kilęs iš Renavos kaimo, Mažeikių apsk. Lietuvoje buvo baigęs 4 klases vid. mokyklos ir žemės ūkio mokyklą. Gyvendamas Anglijoje vedė Zelmą Jakštaitę, kuri buvo Seimo atstovo duktė. Turėjo dvi dukteris ir du sūnu. Mirė eidamas 62 metus po ilgos ligos, kuri tęsėsi 4 metus.

J. Liubinas buvo vedęs vos prieš pusantrų metų, o š.m. rugsėjo 6 d. mirė, sulaukęs vos 59 m. amžių. Velionis buvo labai veiklus vyras, klubo vice-pirmininkas, organizuodavo parengimus. Paliko liūdinčią žmoną, brolį kun. B. Liubiną Vokietijoje ir daug draugų.

Kiek anksčiau, vasarą mirė dar vienas klubo narys. Tai **Valentinas Kudirka,** vos išėjęs pensiją, turėdamas 66 m. Velionis buvo kilęs iš Žvirgždaičių km., Šakių apsk. Paliko liūdinčią žmoną.

•••

Visuotinas klubo narių susirinkimas įvyks gruodžio 6 d. 1 val. p.p. Vyčių salėje.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS 1981 METŲ LITERATŪROS PREMIJA

Lietuvių Bendruomenės literatūros premija (3000 dol. dydžio). 1980 metais įsteigta JAV LB Kultūros tarybos, Krašto valdybai pritarus ir pasižadėjus finansuoti, 1981metais bus skiriama už grožinę lietuvių išeivijos kūrybą. Premijos sąlygos sutartos su Lietuvių rašytojų draugijos valdyba.

1. Premija skiriama, atsižvelgiant tik į svarstomojo kūrinio meninę vertę. Jei nebūtų gauta premijuotino lygio veikalo, vertinimo komisija pasiūlys Kultūros tarybai tris išeivijos rašytojus, premijuotinus už bendrąjį įnašą į grožinę lietuvių literatūrą. Vienam iš jų Kultūros taryba skirtų 1981 metų premiją, susitarusi su vertinimo komisija.

2. Lygioms teisėmis su spausdintasiais veikalais premijuotini ir rankraščiai.

3. Premijai veikalus atsiųsti paskutinė data — gruodžio 31 d.

4. 1981 metų Lietuvių Bendruomenės literatūros premijos vertinimo komisiją sudarys Kultūros taryba, susitarusi su Lietuvių Rašytojų draugijos valdyba. Komisijos sudėtis bus greitu laiku paskelbta.

Pastaba. Įsidėmitini premijos sąlygų pakeitimai. Sutarta, kad du metus iš eilės premija bus skiriama tik už grožinę literatūrą, o trečiuosius (1982 m.)—tik už lituanistinės tematikos humanitarinio turinio mokslo veikalus arba esaistinių straipsnių rinkinius. Premijos siekiamieji mokslo veikalai galės būti parašyti arba lietuviškai, arba anglų kalba.

Premijos taisyklės

1. Premijos siekiantieji kūriniai siunčiami Kultūros tarybai jos vicepirmininko adresu: Viktoras Mariūnas, 1994 Beverly Hills Drive, Richmond Hts, Ohio 44143, tel. (1—216) 481-4534. Apie gautas siuntas bus pranešta siuntėjams. Už paštuose užkliuvusias ar dingusias siuntas Kultūros taryba neatsako. Jų ieškojimu rūpinasi patys siuntėjai.

2. Spausdintieji kūriniai turi būti atžymėti 1981 metų data. Tačiau, kai kūrinys atžymėtas 1980 metų data, o į rinką atėjo tik 1981 m., tai jis bus laikomas 1981 m. kūriniu. Visi rankraščiai bus laikomi 1981 metų kūriniais.

3. Kiekvieno rankraščio pakanka atsiųsti po vieną nuorašą, bet kiekvieno spausdinto kūrinio atsiunčiama po penkias knygas. Jos siuntėjam nebus grąžinamos.

Pageidautina, kad rankraštiniai kūriniai būtų parašyti mašinėle. Tačiau bus priimti ir lengvai išskaitomi ranka rašyti kūriniai.

5. Prie kiekvieno kūrinio pridedamas lydraštis su autoriaus vardu—pavarde, adresu ir telefono numeriu. Dalyvavimas varžybose dėl premijos—viešas aktas.

Premiją laimėjusio rankraščio autorius galės tartis su Kultūros taryba dėl jo išleidimo arba pats susirasti leidėją.

JAV LB Kultūros taryba
1981 m. spalio mėn. 8 d.

Laureta Šilingaitė

Poetas

(Laisvas vertimas)

Švelnus poeto balsas plaukė
į vakarą saldžiu kvapsniu.
Savo žodžius rūpestingai parinko
pasveikinti naktį.
Sužeistas širdis žavėjo ramybe
ir iš lūpų plėšė geluonį.
Buvo apdovanotas supratimo
dovana
ir alsavo šiluma.
Švelnios akys buvo apsiašarojusios,
tačiau jo balsas buvo stiprus ir drąsus.
Kalbėjo apie tolimus atsiminimus —
apie meilę, skausmą, džiaugsmą.
Man gaila, kad niekas nesiklausė
jo žodžių muzikos,

kai į mano širdies gelmes smigo
ir atplėšė nuo manęs mano sielą...
Buvau sužavėta jo sapnų sonata
ir visam laikui praradau ramybę.
Ak, kad galėčiau atgaminti
šitą išsiliejusį nekaltumą.

SPALIS

Spalis turbūt blogiausias mėnuo iš viso kalendoriaus. Nei tu eilėraštį apie Spalį sukursi, nei paprastu rašymu jį aprašyti. Rugsėjis — Maironiškas su laukuose besidraikančiais voratinkliais, su besišypsančia saule, sudiev mūsų pasauliui besakančia. Rugpjūtis — auksinės rugių varpos, pradalgės, piovėjai, rišėjos, dirvoje išsirikiavusios rugių gubos. Lapkritis — auksiniai medžių lapai, švelniai po vieną, po du, atsiskiria nuo medžio, ir lėtai, lyg pienės pūkas leidžiasi žemyn. Gruodis —baltas sniegas uždengia žemę, balta visur kur tik akys užmato. Kūčios, Bernelių Mišios, Kalėdos. O ką tu gali parašyti apie Spalį? Vėjas, lietus, purvas. Bulvienoje parudavę buvialaiškiai. Ganykloje pasišiaušusios pavėjui nusisukusios karvės. Gal tik ūkininkas į klėtį įėjęs gali pasigrožėti aruoduose supiltu metų derliumi, užtikrintas, kad iki kito Spalio jis nepritrūks duonos.

O kad tu neturi nei klėties, nei aruodų, stovėk dabar ir žiūrėk pro langą į žliaukiantį Spalio lietų, į gatvė praskubančius žmones, lietsargiais užsidengusius, lietpalčiais apsivalksčiusius. Vietoj grūdų aruoduose — kišenėje pluošta, banknotų — savaitės pensija. Jei ramiai, tvarkingai, gyvensi užteks duonos savaitei, o dar ir alaus stiklą — kitą gali išgerti jei protingai elgsies, į kompanijas nesimaišysi.

Lietui perstojus nužingsniuoja Auld Frank karčiamos link, apskaičiavęs, kad kol sekantis debesis ateis jis jau bus viduj. alumi Spalio liūdnumą sušvelnins. Prie karčiamos McGinty stovi, praeinančius pažįstamus užkalbina, labos dienos palinkėja, kaip einasi užklausia. Ak, eitų ir jis į karčiamą, bet jo pensija jau išsibaigusi.

— Mano irgi jau beveik užsibaigusi, — sako Auld Frank ir parodo iš kišenės ištraukęs keletą sidabrinių. Negi sakysi kad pensija tik šiandien gauta, iš paties McGinty Auld Frank tos gudrybės išmoko, jo pensija visada išsibaigusi, nežiūrint kokia diena savaitėje.

Kai stebi putojantį alų kaip jis palengva stiklą pripildo, tai ir Spalis nebeatrodo toks liūdnas. Žiūri į stiklą ir matai Rugpjūtį, matai banguojantį miežių lauką, matai apynius kartimis į padangę kopiančius ir dabar tas visas metų derlius, ta Dievo palaima prieš tave gintaru žaižaruoja. Auld Frank ima ranka stiklą, kitą su pinigu tiesia į šinkarką, kai prie jo sukosėja McGinty. Pažiūri Auld Frank į McGinty, į šinkarką, vėl į McGinty ir sako šinkarkai:

— Įpilk ir jam! —

Gražu taip į barą atsirėmus alų girkšnoti, žmones į karčiamą susirinkusius stebėti. Prie stalo keturi dominves lošia, baldosi po stalą, medinis garsas po pustuštę patalpą sklinda. Kampe keletas vyrų pasaulio negeroves aptaria, kiekvienas turi patarimų kaip tas negeroves prašalinti, jei tik jų kas klausytų. Big Hamish prie baro pasistojęstiesiai prieš save žiūri, matyt nesenai dar atėjęs, nes dar į butelius lentynose nekalba. Įeina pažįstamas, buvęs darbo bendras, viršvalandžius dirbęs, išgers jis vieną stiklą alaus prieš namo eidamas, tai ir Auld Frank išgerti gauna, negi aplenks dirbantis pažįstamą pensininką. O po to kai durys atsidaro tarpduryje suspindi Birželio jaunumu Donaldo veidas. Prieina jis prie Auld Frank, aiškiai matyti kad jis šį vakarą ne pirmoj karčiamoj, spaudžia ranką. Auld Frank esąs geriausias jo draugas, kartu dirbę, dabar toks linksmas seną savo draugą sutikęs, reikia būtinai išgerti. Jis šiandien išlošęs arklių lenktynėse, jam svaras šen ar ten, užteks išgerti visai savaitei. Didieli alaus stiklai ir maži whisky stikliukai bematant išsirikiuoja prieš juodu, o kai tie ištuštėja nauji į rikiuotę stoja. Spalio darganos palengva sklaidosi, Gegužės žaluma užpildo karčiamą. Kažin kas iš tos žalumos būtų pasidarę, jei Donaldo žmona nebūt atėjusi jo išsivesti. Liko Auld Frank vienas ir žvalgosi po karčiamą. Big Homish matyt per tą laiką kelis stiklelius ištuštino, kalba jis dabar pusbalsiu buteliams lentynose sustatytiems, turbūt ką nors juo kinga pasakė kad buteliai juokiasi net persikreipę, šinkarka pasiekia juos ranka ir ištiesina, kad besijuokdami ant grindų nenukristų. Būtų jau laikas namo, bet dar reikia palaukti kol buteliai nustos juoktis. O ir McGinty dar tebestovi prie baro tai sau alaus užprašydamas reikia ir jam pasiūlyti. Kampe televizijoje uolėti kalnai, tarp tų kalnų slėniu raitelis joja į Luzianą aplankyti savo Suzianą. Atjoja jis iki Armadale Cross ir įeina į karčiamą alaus išgerti, arklį lankoje pasiganyti paleidęs, dabar jo Suzana dairosi po kaktusų priaugusią dykumą, žiūri į tolį ranka nuo saulės akis prisidengusi, laukia — nesulaukia jos raitelio atjojant.

Bet viskas praeina: stiklai ištuštėja, pinigai pasibaigia, reikia eiti lauk. Lauke lietus nustojęs, tarp debesų šviečia mėnulis, šviečia pasišokinėdamas į kalną kaimyninio miesto šviesos. Galima sustoti, ant akmeninės tvoros prisėdęs pasigrožėti pasaulu. Nėra ko namo skubėti, niekas tavęs namie nelaukia. Visi kiti namo parėję raską nors laukiantį, vieną subars, kitą meiliai paklaus kur buvęs, ką matęs tik vienas Auld Frank nieko neras, vienišas savo vienatvę kentės. O būtų gerai su kuo pakalbėti, kam nors ką nors sakyti, kad tik kas nors klausytų. Big Homish iš vienatvės karčiomoje kalba į butelius, o šunės į mėnulį atsivertę staugia. Bet tu ne šuo ir ne Hamish. Geriau surašyk viską ant popieriaus ir pasiųsk į laikraštį, bus daugiau naudos negu į butelius kalbant ar į mėnulį staugiant.

— Ar išspausdinsi mano rašymą, redaktoriau?

— Kad, matai, spaudai reikia tikrovės, ne šiaip sau kokių išgalvotų dalykų.

— Ar šita akmeninė tvora netikra, ar aš netikras?

Redaktorius paliečia Auld Frank ir sako:

— Tu tikras, bet kiti visi dalykai išgalvoti.

— Tas mėnuo padangėje, ar jis tikras ar nupaišytas?

Redaktorius iškelia ranką, pasistiepia, bet mėnulio nepasiekia. Matomas, bet su ranka nepasiekiamas — tikras ar ne?

— Skaitytojams tikrovės reikia, — pasakoja redaktorius. — Reikia kad daiktai būtų solydūs, apčiuopiami. Tas tavo McGinty, — skaitytojai jokiu būdu netikės kad jis tikras.

— Tegul tavo skaitytojai nueina į Karčiamą, ten prie baro stovi McGinty, ir tegul jie jį paklausia: „ Mister McGinty, ar tu tikras ar pramanytas?"

Pranas Milašius

Galvai ir plaučiams

GALVOSŪKIS NR. 32

Vienas traukinys išeina iš Klaipėdos į Vilnių ir važiuoja be sustojimo 40 km per val. greičiu. Kitas tuo pačiu laiku palieka Vilnių ir skuba į Klaipėdą 60 km per val. greičiu.

Koks bus nuotolis tarp tų traukinių prieš valandą laiko, kol jie susitiks?

Atsakymas Nr. 31

Iš viso 43.

Vilniaus gatve eina tėvas su sūnum.

Sūnus: — Tėveliš, kiek va šitas namas aukščio?

Tėvas: — Apie 20 metrų.

Sūnus vėl: — O kiek bus tas, kurį ten dabar stato?

Tėvas: — Na, tas tai bus aukštesnis, mažiausiai 40 metrų.

Minutę palaukęs, sūnus neduoda ramybės: — Tėveli, tai kiek aukščio bus tas socializmas, kurį kaip mums sako mokykloje, vis dar statome?

Ilgai nelaukęs, tėvas paaiškina: — Tas nebus aukštas. Aš pats esu tik vieno metro ir 75 centimetrų, o jis vis man iki smakro...

Lietuvininkai rinkosi Čikagoje

Čikagoje buvo karšta (temperatūra siekė virš — 30 laipsnių C), kai mažlietuviai š.m. rugsėjo mėn. 12-13 dienomis rinkosi į Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio suvažiavimą. Suvažiavimo idėja ir mintis buvo kilusi 1979 m. Montrealyj, viešint sąjūdžio pirmininkui prof Martynui Brakui.

Atstovų atvyko iš Filadelfijos, New Yorko, Toronto, Montrealio ir kitų Š. Amerikos kontinento vietovių. Žinoma, didžiausią Maž. Lietuvos atstovų, bičiulių ir prijaučiančiųjų kontingentą ir reprezentaciją sudarė vietiniai čikagiečiai.

Suvažiavimą atidarė ir atstovus pasveikino Čikagos Mažosios Lietuvos Lietuvininkų Draugijos pirmininkas dr. Jurgis Anysas. Raštu sveikinimų buvo gauta iš Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio, Krikščionių Demokratų Sąjungos, Illinois valstybės Lietuvių Respublikonų Lygos, Lietuvių Šiaulių Sąjungos, žurnalisto Vlado Bakūno, Lietuvos žemėlapio kūrėjo ir kartografo J. Andriaus, Toronto Mažosios Lietuvos Moterų Draugijos, Vokietijoj gyvenančio žinomo mažlietuvių veikėjo Frico Šlenterio ir kitų. Žodžiu sveikino St. Žadeikis VLIKo Tarybos, o V. Žemaitis Miškininkų Draugijos vardu.

Pirmą referatą — „Mažosios Lietuvos politinė ir etninė genezė po Antrojo pasaulinio karo ir dabartinė padėtis" — skaitė žinomas mažlietuvių darbuotojas ir Klaipėdoj veikusios jaunimo draugijos „Santara" vadas, Martynas Gelžinis.

Referentas, pasinaudodamas dideliu žemėlapiu, vaizdžiai apibūdino Rytų Prūsijos paskutinius siaubingus mėnesius, dienas ir jos gyventojų Golgotos kelią.

Raudonajai armijai 1944 m. pasiekus Aistmares, Maž. Lietuva buvo apsupta su vienu ir trimis ketvirčiais milijonų gyventojų. Kad gyvenojai nepatektų į sovietų nagus, vokiečių admiralitetas, neatsiklausęs Hitlerio, sumobilizavo apie 150 įvairaus tipo ir dydžio laivų, ir evakuavo apsuptuosius. Evakuacijos metu, su pabėgėliais ir sužeistais vokiečių kariais, paskendo nemažas skaičius laivų.

Sovietams apsupus Karaliaučių, mieste buvo apie 90 000 bėglių. Jie, įsikūrė griuvėsiuose, ilsėjosi, kentė badą, sirgo ir mirė. Vėliau miestą paėmę raudonarmiečiai bestiališkai išprievartavo moteris, žudė ir pėšikavo. Kai tūli žymesni vokiečiai bandė atkreipti dėmesį raudonarmiečių žiaurumus, sovietų atstovai tik patraukė pečiais ir davė suprasti, kad toks jau esąs raudonosios armijos karys ir kad jį vargu ar galima pakeisti.

Sovietinių okupantų tikslas buvo aiškus. Jie siekė sunkiais darbais, deportacijomis, badu ir ligomis išnaikinti ir paskutiniuosius vietinius gyventojus. Badui vis aršiau pasireiškiant, gyventojai ryžosi vykti į ok. Lietuvą maisto ieškoti. Bet pradžioj buvo ir tokių, kurie nuo tokio žygio susilaikė. Jie bijojo kad lietuviai juos pavarys ar kitokiu būdu jiems keršys. Mat, daug iš Rytprūsių kilusių aukštų nacių pareigūnų, su savo pakalikais gestapininkais, kartais gana nežmoniškai pasireiškė užimtos Lietuvos administravime.

Bet badas buvo stipresnis už visas abejones, taip, kad pulkai apiplyšusių ir išalkusių moterų ir vaikų slapta pasileido elgetavimo kelionei į ok. Lietuvą. Ir įvyko stebuklas: lietuviai elgetų nepavarė ir jims nepriminė jų vakarykščios arogancijos ir patirtų skriaudų. Jie buvo pavaišinti ir apdovanoti maistu. Taip lietuviai parodė, kad jie gali mylėti ne tik savo artimą, bet ir buvusį skriaudėją. Tai buvo viena iš skaisčiaučių lietuvių tautos valandų.

Dėl Maž. Lietuvos ateities referentas pastebėjo, kad susidomėjimas Rytprūsiais nėra baigtas. Pvz., VLIKui dar Vokietijoj būnant, vokiečių politikai yra lietuviams ne kartą davę suprasti, kad Rytprūsiams iš jų orbitos išėjus, jiems visai nesvarbu, ar lietuviai pretenduoja į jų šiaurinę dalį, ar ne. Bet jie būtų labai suinteresuoti, ar net remtų tokius politinius veiksnius ir ėjimus, kurių pasėkoj Rytprūsiai atsistotų kaip ketvirtoji Pabaltijo valstybė.

Po to sekė buvusio „Lietuvos Pajūrio" redaktoriaus Anso Lymanto referatas: „Mažosios Lietuvos idėjos ir praeities atmintis okupuotoj Lietuvoj."

Referato pradžioj A. Lymantas apibūdino 1945 m. P Pakarklio vadovaujamą lietuvių mokslininkų ekspediciją į karo nuteriotą Maž. Lietuvą. Ekspedicijos nariai, buvusių kryžiuočių ordino pilių giliuose rūsiuose, aptiko paslėptų lietuvių kalba dokumentų ar net Donelaičio rankraščių, apie kurių egzistenciją nieko iki šiol nebuvo žinota. Tarp kitko buvo atrasta apie 100 lietuvių kalba Prūsijos karalių prūsių lietuviams rašytų įsakų siekiančių net 1580 metus. Šis neįkainuojamas radinys šiandien duoda mums įžvalgą į pačius būdingiausius praėjusių šimtmečių lietuvių buities gyvenimo vaizdus.

Toliau A. Lymantas nušvietė teigiamų ir neigiamų Kr. Donelaičio atminties puoselėjimo aspektų okupuotoj Lietuvoj. Prie neigiamų apraiškų jis priskaitė komunistų partijos iškraipytą poeto simbolizavimą, pagal kurį tarybinėj epochoj jis tapo ir antifašistu, ir partizanu, ir pažangios (suprask komunistinės) visuomenės santvarkos dvasiniu kūrėju ar „komunizmo rūmų statytoju" (J. Baltušis).

Toliau referentas keliais pavyzdžiais pavaizdavo, kaip jaunosios lietuvių kartos pastangomis ir įvairiais sutapimais buvo naujai „atrasti" Vydūnas ir Martynas Jankus.

Jis pabrėžė, kad Maž. Lietuva senųjų Lietuvos bolševikų neimponavo ir jos likimas jų nedomino, nes ji nedavė jiems nei klasinių kovų didvyrių, nei tokių komunizmo apaštalų, kuriais jie būtų galėję pasididžiuoti prieš kitas pavergtas sovietinio rėžimo tautas. Pripažindami ištikimybę tik proletariniam internacionalizmui ir statydami ją aukščiau už savo tautos nacionalinius išrokavimus, Lietuvos senieji komunistai šiandien ginasi ir atsiriboja nuo 20 a. Maž. Lietuvos veikėjų tautinės veiklos iškėlimo ir atžymėjimo. Pvz., jie ir šiandien nedrįsta prisiminti ar išleisti Maž. Lietuvos dailininko Adomo Brako tapybos vaizdų ar piešinių albumą. Dailininko Brako kūryba, kuriuose pasireiškia jo gili meilė ir romantika gimtajam Maž. Lietuvos kraštui, nepatiko lietuviškiems bolševikams. Išduotas enkavedistams, jis žuvo nukankintas Sibire.

Nedrįsta jie iki šiol iškelti ir prof. dr. Gaigalaičio asmenį, veikėjus Stiklorių, Vanagaitį ir daugelį kitų taurių 20 a. Maž. Lietuvos tautinių darbuotojų.

Baigdamas savo platų ir išsamų referatą, A. Lymantas išreiškė viltį, kad ok. Lietuvoj nerimstanti jaunoji lietuvių karta, kuri, savo tautos dvasios galiūnų beieškodama, atrado Vydūną ir Jankų, vieną dieną sugebės „atrasti ir kitus Maž. Lietuvos veikėjus ir pabarbiai įamžinti jų atmintį istorijoj.

Mažosios Lietuvos Rezistencinio Sąjūdžio pirmininkas, prof. Martynas Brakas, referatu — „Mažosios Lietuvos problema tarptautinės politikos rėmuose" — davė ne tik politinę, bet ir filosofinę įžvalgą į Maž. Lietuvos istorijos vystymosi raidą. Jis iškėlė kelis pražūtingus Maž. Lietuvos istorijos tarpsnius:

1) 13 a. senųjų prūsų ir lietuvių nukariavimą ir išnaikinimą;

2) 18 a. kraštą ištikusią maro katastrofą, kuri sugriaudama krašto kompaktinę lietuvišką sąrangą, atvėrė duris vokiečių kolonizacijai;

3) Antrojo pasaulinio karo pabaigoj rusų užkrauta Maž. Lietuvai okupaciją ir kolonizaciją.

Pirmomis Firmojo pasaulinio karo dienomis į Rytprūsius besiveržianti rusų kariuomenė, žymiai prisidėjo prie, taip vadinamo, 1914 m. „Marnės stebuklo" Prancūzijoj. Tai turėdamas omenyj, karo metu Čerčilis rašė Stalinui, kad rusai turintįs pamatuotą teisę į Rytprūsius (!), nes kraštas esąs mirkytas rusišku krauju. Tokių būdu anglų premjeras pirmas sužadino Stalino apetitą į Mažąją Lietuvą.

Kad prūsiškiems „pagonims" galėjus skelbti krikščionybę ir artimo meilę, 13 a. iš įvairių vakarų Europos kraštų į Rytų Prūsiją plūdo kariai, atsigabendami geriausius tų laikų ginklus 20 a., po neregėto žmonijoj progreso, tą pačią po sunkių kovų apkrikštytą žemę, britiški ir amerikoniški alijantai atidavė antichristui, kad ji taptų placdarmu bedieviškam bolševizmo plėtimui į Europos vakarus.

Paliesdamas nacionalizmo sąvoką, prof. Brakas pabrėžė, kad nacionalizmas gali būti labai pozityvus, bet, pagrįstas nesaikumu ir didybės manija, lengvai tapti destruktyvus. Kaip pavyzdį jis paėmė Mažąją Lietuvą, kurioje akivaizdžiau negu kitame kokiame krašte galima įžvelgti per šimtmečius praktikuoto svetimų tautų nacionalinio gobšumo. Jei svetimasis nacionalizmas išnaikino ištisas senųjų prūsų gimines, tai mažlietuviai savo nacionalizmu, tiksliau sakant, tautiškumu, tik siekė mylėti savo gimtinės šalį, savo kilmę, iš tėvų paveldėtą kalbą irpapročius. Apie tokį mažlietuvių tautiškumą dar ir šiandien liudija visokeriopa jų kūryba, kuri ir ateinantiems amžiams parodys tikrą Maž. Lietuvos veidą. Tuo tarpu atėjūnų, taip vadinamos, „tėviškės teisės" pasisavinimas, yra tik įžulus bandymas įteisinti išsigimusio svetimo nacionalizmo pasėkas.

Rusiškas mūsų tėviškės užvaldymas ne dėl to yra tik laikinas reiškinys, kad taip sako priešais tapusių buvusių alijantų parašais pasirašytas protokolas, bet todėl, kad jis yra tapęs objektu ir siekiu tos nepalaužomos jėgos, kuri trokšta žmoniškumo įgyvendinimo visur ten, kur jis neužmirštamai pažeistas.

Prof. Brakas išreiškė savo tvirtą įsitikinimą, kad Maž. Lietuvos bylos prasmingumas paskatins ateinančią generaciją ieškoti atpildo už prabočių kentėtas skriaudas, jos gimtinei užkartą nežmonišą likimą, ir kad jai pavyks sėkmingai nukelti Maž. Lietuvos problemą į žmonijos naujų valdovų dėmesio ir sąžinės centrą, kur jiras teisingą sprendimą ne nacionalistinei manijai, bet tarptautiniam broliškumui tarnaujančiai politikos eigai.

Po išklausytų referatų sekė gyvo diskucijos.

Vakare Tautiniuose Namuose buvo surengtas banketas, kuriame dalyvavo apie 150 žmonių. Buvo ir meninė programa su choru, deklamacijomis ir tautiniais šokiais.

Sekmadienį, rugsėjo 13 d. 10 val. atstovai ir dalyviai rinkosi „Tėviškės" šventovėje pamaldoms. Kun. Ansas Trakis savo turiningame suvažiavime skirtame pamoksle iškėlė mūsų daromas pastangas perduoti savo dvasinį palikimą jaunajai kartai. O tai nėra lengva, ir ne visuomet pasiseka. Šių dienų jaunimui sunku suprasti mūsų mintis ir jausmus, kai kalbame apie Rambyną, apie mūsų veikėjus, apie tėviškėj rengiamas šventes ir papročius. Iš jo išgirstame, kad jis turįs savo pačių įspūdžius ir pergyvenimus taip kad mūsiškiai patyrimai jam pasilieka nesuprantami. Tuo tarpu priespaudoj esančioj Lietuvoj vienur, kitur gana stipriai suliepsnoja nauja tėvynės meilės ugnis, ir jaučiamas nepasotinamas noras išsaugoti tėviškės praeities atmintį.

Kun. Trakis visus ragino tėvynėj esančius neapvilti, bet, pagal kiekvieno išgalę, ir toliau veikti bei kovoti, kad neteisybės būtų pašalinta, kad vergovės pančiai būtų nutraukti ir kad mūsų tauta ir vėl galėtų prisikelti Dievo garbei ir žmonių palaimai.

Mirusiųjų bei nacių ir sovietų vergų stovyklose nukankintųjų prisiminimas buvo pagerbtas visiems giedant tradicinę Maž. Lietuvos giesmę: „Gerą kovą kovavau."

Pamaldų metu Aldona Buntinaitė gražiai pagiedojo dvi mažlietuvių religines giesmes.

Popiet suvažiavimo programa buvo tęsiama teisininko Jono Stikloriaus referatu „Mažosios Lietuvos reikalas ir lietuviška visuomenė tremtyje."

Jis priminė po karo Vokietijoj veikusią Maž. Lietuvos Tarybą. Deja, jos pirmininkui Erdmonui Simonaičiui mirus, Tarybos veikla sustojo. 1954 m., Maž. Lietuvos lietuvių suvažiavimo metu, Toronte buvo įsteigtas Maž. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis. Sąjūdžio statutas buvo priimtas 1956 m. Čicagoj. MLRS dabar yra viena iš 15-ikos pilnateisių grupių, kurie šiuo metu sudaro VLIKą. Mažlietuviu atstovų santykiai su kitomis VLIKe esančiomis grupėmis vystosi darniai, o atsiradę nesklandumai ar konfliktai sprendžiami savitarpio susipratimo ir respekto dvasioj. Čia ypatingai turėta omenyj savo laiku VLIKo paruoštą brošiūrą su kontraversiniu Lietuvos žemėlapiu.

Toliau referentas apibūdino kai kurias aplinkybes, kurių pasėkoj Maž. Lietuva buvo 500 metų atskirta nuo Didž.. Lietuvos. Didžioji Lietuva pateko po lenkų, o Mažoji po vokiečių įtaką ir kultūrą. Tat, nors antagonizmo ir nebuvo jaučiama, bet mūsų tėvams nevisuomet buvo lengva nugalėti ir išlyginti per šimtmečius susidariusius skirtumus.

Apžvelgiant mažlietuvių veiklos sunkumus, jis suminėjo kelias jų priežastis: a) mažlietuvių neskaitingumą — per 36 metus išmirė žymus skaičius mūsų tėvynainių; b) jaunosios kartos trūkumas — tūkstančiai jaunų Maž. Lietuvos žmonių, ypatingai jaunų vyrų, žuvo Antrojo pasaulinio karo frontuose; c) veiklą apsunkinančios tolimos distancijos.

Nežiūrint visų sunkumų, Maž. Lietuvos klausimas spaudoj yra dažnai gvildenamas. Be to, Maž. Lietuvos temomis išleista eilė mokslinio ar memuarinio turinio knygų.

J. Stiklorius pabrėžė, kad, norint pareikšti savo valią tarptautiniame forume, jau šiandien turime būti pasiruošę bet kokiam atvejui. O tam būtinai reikalinga organizacija, kaip tai yra Maž. Lietuvos Rezistencinis Sąjūdis.

Po referato, inž. Gyčiui Šernui iš Toronto tvirtai ir energingai pirmininkaujant, buvo plačiai diskutuojami ir sprendžiami įvairūs sąjūdžio reikalai, kaip MLRS centro komiteto ir prezidiumo sudėties papildymas, pasiūlymas skelbti sausio mėn. Maž. Lietuvos mėnesiu, delegacijos į VLIKo seimą Klyvlende sudarymas, mažlietuviško archyvo klausimas ir t.t.

Sekantį MLRS suvažiavimą nutarta sušaukti, jei ne anksčiau, tai vėl už 3 metų.

Suvažiamui užsibaigus, kun. Trakis dalyvius pakvietė į savo gražų sodelį, kur mielai šeimininkei dosniai vaišinant, dar keletą valandų buvo gražiai pabendrauta ir pasidalinta suvažiavimo įspūdžiais.

A.L.

Skaitytojų laiškai

SUGALVOKIME LIETUVIŲ SODYBAI LIETUVIŠKĄ VARDĄ

Per tuos paskutinius metus buvo audra dėl Lietuvių Sodybos. vieni, kurie galbūt jos nemylėjo, siūlė ją parduoti, bet kiti, kurie ją pamilo, kuriems tas puikus, ramus, pilnas kvepiančio oro ir grožio kampelis patiko, pasipriešino jos pardavimui, ir taip audra nutilo.

Po audros Lietuvių Sodyba dabar lengvai kvėpuoja ir gėrisi gamtos grožiu. Ten gyvenantieji mūsų brangūs tautiečiai gali ramiai ilsėtis, sulaukę nelauktos senatvės Taip pat ir tie, kurie juos globoja.

Per ilgus metus, rašydami kam nors laiškus į Lietuvių Sodybą, turime adresuoti' poniai ar ponui, Headley Park. Bet, jeigu Lietuvių Sodyba yra lietuvių, tai ir jos adresas turėtų būti lietuviškas. Headley Park turėtų būti tik kabutėse arba visai nenaudojamas. Mūsų mažai Lietuvai turime sugalvoti lietuvišką adresą, pavadinti tikru lietuvišku vardu, kad netik mes lietuviai galėtume didžiuotis, bet ir svetimšaliai žinotų, kad tai lietuviška vieta.

Čia, kur aš gyvenu netoli Helston apylinkėje, Cornvall, nežinau kas gyveno ir nežinau kas ten dabar gyvena, bet man atrodo, tai buvo ir gal tebėra lietuvis patriotas. Jis pavadino tuos namus „Lithuanica" ir anglų pašto kodų knygoje tai vietovei duotas kodas LITHUANICA TR12 6JY. Kokos išdidus, garsinąs Lietuvą, adresas!

Kodėl mes turime adresuoti į Headley Parka? Kaip būtų gražu adresuoti LITHUANIA arba LITHUANICA, arba kaip kitaip, priminti sau ir svetimšaliams mūsų garbingą tautą. Ypač tas svarbu mūsų jaunimui, kuris kitaip nežino Lietuvių Sodybos kaip tik Headley Park.

Rašydami Lietuvių Namus mes didžiuojamės pažymėdami Lithuanian House. Tas pat turėtų būti ir su Lietuvių Sodyba. Jaunimas žino Lithuanian House, bet nežino kas yra Lietuvių Sodyba.

Siūlau LNB pasvarstyti ir rasti lietuvišką vardą ir adresą Lietuvių Sodybai. Lietuviškas adresas tas pats kaip ir paminklas labai ilgiems metams.

Stasys Surgautas

Vysk. C. Sipovičių palaidojus

Spalio 4 d. po iškilmingų pamaldų, North Finchley (Londone) marijonų koplyčioje, minint P. Skorinos bibliotekos ir muziejaus dešimtmečio sukaktį, vyskupas Česlovas Sipovič, MIC, apalpo ir tuojau nuvežtas į ligoninę ten mirė širdies smūgiu.

Nelaukta žinia greitai pasklido, ypač skaudžiai atjautė tie, kurie lygiai prieš savaitę dalyvavo maldingoje kelionėje Walsinghame, kur velionis koncelebravo ir pasakė labai įspūdingą pamokslą, palankiai minėdamas Lietuvą.

Laidotuvės įvyko spalio 13 d. Šv. Albano bažnyčioje North Finchley. Iškilmingoms laidotuvių pamaldoms bizantinų — slavų apeigomis vadovavo iš Jungtinių Amerikos Valstybių atvykęs benediktinas archimandrita V. Tarasevič su monsignoru dr. Alex Nadson, koncelebruojant svečiams kunigams. Pamaldose dalyvavo du vyskupai: P. Harvey ir P. Casey, taip pat apaštalinės delegatūros Londone atstovas Moms. M. Oliveri, Marijonų centrinio namo Romoje atstovas kun. D. Petraitis, su viršum 20 kunigų, keli broliai marijonai ir seselės vienuolės. Bažnyčia buvo pilna (apie 300) velionies gerbėjų, tarp jų bent dešimt lietuvių. Pamaldos užtruko su viršum dvi valandas. Beveik šimtinė palydėjo į Šv. Pankracijaus kapines N. Finchley. Laidotuvėse dalyvavo, iš Lenkijos atvykęs velionio brolis gydytojas Petras, kuris kapuose pasakė jautrią atsisveikinimo kalbą.

Vysk. C. Sipovič gimė 1914.XII.8. šiaurės Gudijoje Dziedzinka kaime mažažemių šeimoje. Velionis lankė kaimyninės Drujos marijonų gimnaziją ir 1933 m. teologiją Vilniuje. Ten turėjo progos pramokti lietuviškai. Prieš karą išvyko į Romą tęsti teologijos mokslus Grigaliaus universitete. Ten 1940 m. įšventintas kunigu rytiečių bizantinų — slavų apeigomis. Mokslo laipsniui įsigyti toliau ten studijavo Rytiečių institute ir įsigijo doktoratą Rytiečių mokslų srityje apie 18 šimtmečio Mohilevo metropolitą Smogorzewskį.

1947 m. velionis atvyko į Londoną. Čia trumpą laiką gyveno prie Lietuvių bažnyčios. Netrukus persikėlė į N. Finchley ir ten pradėjo organizuoti sielovados darbą išeivių gudų tarpe. Po keliu metų geradarių pagalba įsigijo kitus namus. Viename jų atidarė bendrabutį gudų moksleiviams, kurie lankė gretimą aukštesniąją mokyklą; kitame name įrengė minėtą biblioteką ir muziejų. Jam į pagalbą atvyko buvusieji misionieriai marijonai Harbine (Mandžiūrijoje) kun. J. Hermanovič, kun. T. Podziava ir brolis St. N. Bahovič. Deja, prieš keli metus jau jie mirė.

1960 m. rugp. 4 d. kun. C. Sipovič buvo įšventintas vyskupu Miunchene Tarpt. Eucharistinio kongr. metu. Taip pat paskirtas apaštaliniu vizitatorium gudams visame pasaulyje.

Velionis turėjo dažnai pertraukti savo eilinį darbą, kai 1963 m. liepos 2 d. buvo išrinktas šešeriems metams, vyriausiu marijonų vadovu ir persikėlė į Romą. Tačiau ir šias pareigas eidamas bei lankydamas marijonus kituose kraštuose, turėjo galimybės susitikti su savo tautiečiais ir aptarti jų sielovados reikalus. Be to,, jis buvo paskirtas Šv. Sosto Rytų Kongregacijos ir Rytiečių bažnytinės teisės komisijos nariu. Šias pareigas ėjo iki mirties.

Londone velionis vadovavo Šv. Jono Auksaburnio draugijai. Taip pat jis buvo Anglų-Gudų draugijos steigėju ir jos viceprezidentu.

Vysk. Sipovič mėgo mokslą ir studijas. Rūpestingai įrengė muziejų ir gausią biblioteką, kuri talpina apie 12.000 knygų. Kruopščiai jis rinko knygas, rūpinosi jas įrišti, rinko įvairių žurnalų bei laikraščių komplektus. 1978 m. jis išleido 17 šimtmečio manuskriptinį pontifikalą slavų ir lotynų kalba. Šį labai teigiamai įvertino lenkų savaitraštis Londone. Rašė straipsnius. Paskutinius du metus mirus redaktoriui kun. J. Hermanovič, jis redagavo dvimėnesinį „Božym Šlacham" žurnalą.

Velionis sugebėjo užmegzti pažintis ir su anglų žymesniais asmenimis, kurie parėmė jo veiklą. Vysk. Sipovič buvo draugiškas visiems. Pavyzdžiui, jam mirus, kai myninės sinagogos rabinas apgailestavo, kad neteko brolio. Lietuviams buvo labai palankus ir įvairius reikalus jautriai bei draugiškai sprendė. Su skausmu tenka jį palydėti amžinybėn.

J. Sak.

LIETUVOJE

NUTEISĖ KAVINĖS ADMINISTRATORIŲ

Aukščiausiojo teismo baudžiamųjų bylų teisminė kolegija nuteisė Kauno kavinės administratorių Rimantą Lisauską ketveriems metams darbo stovyklos, konfiskuojant jo turtą ir atimant jam teisę dirbti panašų darbą per penkerius metus atlikus bausmę.

Kaip rašo „Tiesa", R. Lisauskas naudojosi tarybine padėtimi... O buvo taip:

...Prie Kauno „Orbitos" kavinės-baro lūkuriuoja būrelis žmonių. Ant durų kabo lentelė su užrašu „Vietų nėra". Kiekvienas lauke stoviniuojąs vis dėlto laukia. Jei ne salėje prie staliuko pasėdės, tai pradžiai nors vestibiulyje su administratorium pašnekės. Žinoma, „konfidencialiai".

— Pas administratorių galiu įleisti. Tik ne visus iš karto. Prašom iš eilės, po vieną, — kiekvieną įdėmiai nužvelgdamas, rikiuoja svečius kavinės durininkas.

Be didelio entuziazmo pasitinka lankytojus ir pats administratorius R. Lisauskas.

— Vietų nėra!

Bet kieno kalba ne „sausa", tam kaipmat atsiranda vietos bare arba salėje. Už keturių vietų staliuką — dešimt rublių, nors vienam lankytojui įėjimo bilietas kainuoja rublį.

Daliai lankytojų neįteikė įėjimo bilietų, nedavė grąžos, pagaliau ne visus surinktus pinigus sumokėjo į kasą — vėl papildomas uždarbis administratoriui.

R. Lisauskui ir to buvo maža. Panūdo išbandyti laimę dar ir spekuliacijoje. Čeliabinske pirkęs „Moskvičių", po mėnesio Kaune parduoda dvigubai brangiau. Dzeržinskio mieste perka vienus, kitus „Žigulius", kuriuos netrukus irgi parduoda Kaune.

Tokiu būdu R. Lisauskas dirbo „Orbitoje" 13 metų. Per tą laiką nei milicija, nei kavinės direktorius, nei baro vedėjas nematė eilučių prie kavinės, ir niekas negirdėjo kalbų apie „arbatpinigius" už įėjimą.

Ir štai vieną dieną, kaip perkūnas iš giedro dangaus: kavinės administratorius nuteistas už kyšių ėmimą, valstybinio turto grobstymą piktnaudžiaujant tarybine padėtimi ir už spekuliacija automobiliais.

PASIILGO ARKLIŲ

„Valstiečių laikraštis" (X.6) rašo: Nors sandėlis vos už poros kilometrų nuo fermos, kolūkio pirmininkas paliepė vairuotojui atvežti kombinuotųjų pašarų. Kai laukuose tos mašinos laukė kombainai, ar ne protingiau būtų buvę keliems maišams kombipašaro parsivežti pasikinkyti arklį...

Praėjusiais metais lankantis Širvintų rajone, vieno ūkio laukininkystės brigadininkė kalbėjo:

— Su motociklu rudenį visa apsitaškau, o ant bėrio sausa būčiau...

O kolūkio pirmininkas iš Dzūkijos prisipažino:

— Ech, kad kas duotų arklį... Senus laikus prisiminčiau...

Arklių ūkiuose ir dabar reikia ne vieno ir ne trejeto. Žinoma, per metus neprisiauginsi bėrų ar sarčių. Tad ar negalėtų ūkiai nusipirkti sunkiųjų arklių iš respublikos valstybių žirgynų!

— Šitie reikalai respublikoje ne taip seniai aptarti. Kiekvienam rajonui numatytos arklių skaičiaus didinimo, jų pardavimo užduotys. Bet tai ne vienerių metų darbas. Kad jis sektųsi, priklausys ne tik nuo ūkio vadovų, bet ir nuo rajonų žemės ūkio valdybos specialistų.

NĖRA RAMYBĖS IR MIRUSIEMS

„Tiesa" praneša, kad šiais metais bus panaikintos Klaipėdos miesto kapinių I kvartalas(tarp S. Daukanto, Trilapio gatvių ir parko tako).

Mirusiųjų palaikų perkėlimo klausimu jų giminės bei kiti suinteresuoti turi kreiptis iki lapkričio 1 d. į Klaipėdos miesto vykd. kom. komunalinio ūkio valdybą.

Tas buvo paskelbta spalio 10 d. Tad norintiems kreiptis iš užsienio, nebeliko laiko.

TĖVIŠKĖS DRAUGIJOS SPĄSTUOSE

Vytautas Kazakevičius išeiviams skirtame laikraštyje „Gimtasis kraštas" (X.7) aprašė susitikimą su rašytoju Eduardu Cinzu, atvykusiu aplankyti Rietavą ir Vilnių.

Daug pagarbos žodžių Ed. Cinzas išgirdo Vilniuje iš gen. Petronio ir tenykščių rašytojų už Lietuvoje išleistą jo knygą „Spąstai".

Rašytojas nuolat gyvena Belgijoje.

Europos LIETUVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd.
2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT.
Tel. 01-727 2470

Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Prenumeratos kaina metams 15 svarų, pusei metų 8 sv. (kitų kraštų prenumeratoriai moka pagal Britanijos svaro kursą).

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 5.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Redaguoja redakcinis kolektyvas.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

Atspausdinti straipsniai išreiškia autorių, ne būtinai redakcijos ar leidėjo nuomonę.

Kronika

EUROPOS LIETUVIŲ KALENDORIUS 1981 M.

X.30 — XI.1 DBLJS Lituanistinis Savaitgalis, Lietuvių Sodyboje, Anglijoje.
X.30 -XI. Pabaltiečių jaunimo suvažiavimas Annabergo pilyje, Bad Godesberg, Vokietijoje.
X.3.31. E. Gaputytės paroda, LYC galerijoje, Bromton, Cumbria, D.B.
31.X. DBLJS Filmų Festivalis, Palace Cinema ,Bordon, DB. 14.00 val.

DBLS-gos TARYBOS SUVAŽIAVIMAS

DBLS Tarybos metinis posėdis — suvažiavimas įvyks lapkričio 14 d., šeštadienį, Lietuvių socialiniame klube, Manchestery.

Kviečiama dalyvauti į Tarybą įeinančių organizacijų, klubų ir DBLS-gos skyrių atstovai.

Suvažiavime darys pranešimus DBLS-gos, DBLJS-gos ir LNB-vės pirmininkai.

Bus tariamasi apie dabartinę ir artimos ateities vieningą mūsų lietuvišką veiklą.

Suvažiavimo pradžia 12.00 val.

Tarybos Prezidiumas

SUVAŽIAVIMO DIENOTVARKĖ

1. Pietūs, (12.00 val.),
2. Posėdžio — suvažiavimo atidarymas, (13.00 val.),
3. Dienotvarkės priėmimas,
4. Praeito protokolo skaitymas ir priėmimas,
5. Sveikinimai žodžiu ir raštu,
6. **Pranešimai**
   a) DBLS-gos pirmininko,
   b) DBLJS-gos „
   c) LNB-vės „
7. Klausimai, pasisakymai, (diskusijos dėl pranešimų),
8. Fondai: Tautos, Tautinės Paramos ir kat. (Referuoja atsakingi pareigūnai),
9. Po dviejų DBLS-gos ir LNB-vės suvažiavimų. (Tarybos pirmininko pastabos ir dalyvių pasisakymai),
10. Didž. Britanijos Lietuvių Diena 1982 m. Pirmoji Dainų ir šokių šventė. (Referuoja DBLS-gos pirmininkas),
11. Kiti ateities užsimojimai ir darbai. (Suvažiavimo dalyvių pageidavimai, pasisakymai ir t.t.),
12. Tarybos suvažiavimo rezoliucijos. Rezoliucijos paliekiamos DBLS-gos, LNB vės ir jų suvažiavimui.
13. Posėdžio — suvažiavimo uždarymas,
14. Vakarienė.

TAUTINĖS PARAMOS FONDUI

a.a. Vlado Brazaičio atminčiai, vieton gėlių Angelė Giedraitienė paaukojo T.P. Fondui 10 svarų.

Nuoširdžiai dėkoja

TPF Valdyba

AUKOS SPAUDAI

M. Sveikutis 2.50 sv., K. Grigaitienė — 5.00 sv.

Ačiū

LITUANISTINIS SAVAITGALIS

DBL Jaunimo Sąjunga kviečia visą bent kiek lietuviškai kalbantį D. Britanijos Net, jaunimą į Lituanistinį Savaitgalį, Lietuvių Sodyboje, š.m. spalio 30 — lapkričio 1 d.d. Savaitgalio tikslas — pasitobulinti lietuvių kalboje. Programą praves Romas Kinka, patyręs liet. kalbos mokytojas.

Pilnas išlaikymas, nuo penktadienio vakarienės iki sekmadienio pietų, kainos tiktai apie 16 sv. Daugiau informacijų galima gauti iš Vido Puodžiūno.

Tel. 01-423 0478

DBLJS FILMŲ FESTIVALIS

Šeštadienį, spalio 31 dieną, Palace Cinema, Bordon, įvyks pirmasis Lietuviškų Filmų Festivalis D. Britanijoje. Bus rodomi du lietuviški filmai ir vienas amerikoniškas. Pradžia 14.00 val. Įėjimas £1.50 (75 p. pensininkams, bedarbiams ir vaikams).

Pirmasis lietuviškas filmas bus apie žymų dievdirbį Vincą Svirskį (1835-1919), kuris per savo gyvenimą sukūrė apie 200 medžio skulptūrų. Antrasis filmas bus apie tradicines Kupiškėnų Vestuves. Amerikoniškas filmas, „Prisiminimai kelionės į Lietuvą", pastatytas režisoriaus Jono Meko, dabar gyvenančio New Yorke, JAV.

Visi kviečiami į Palace, Bordon, netoli Lietuvių Sodybos. Festivalį rengia DBL Jaunimo Sąjunga.

EKSKURSIJA Į FILMŲ FESTIVALĮ IR SODYBĄ

Spalio 31 d. rengiama ekskursija į filmų festivalį, Bordon, arti Lietuvių Sodybos. Autobusas išeina nuo Liet. Bažnyčios 10 val. ryto, o nuo Liet. Namų 11 val.

Po filmo užsuksime į Sodybą, kur galima bus pavakarieniauti ar šiaip praleisti laiką.

Išvyksime į namus 8.30 val. vak. Kelionės kaina vienam asmeniui 5 svarai.

Išnaudokime šią retą progą!

Norintieji važiuoti prašome tuoj užsirašyti klebonijoje, pas S. Kasparą (980 8159) arba pas R. Kinką (985 9640).

Londonas

PABALTIEČIŲ KALĖDINIS BAZARAS

Lapkričio 28-29 dienomis, Latvių Namuose Londone, įvyks tradicinis pabaltiečių moterų Kalėdinis bazaras, kuriame „Dainavos" sambūris atstovaus lietuviams.

Kaip ir kasmet, visi tautiečiai prašomi ateiti talkon. Lietuvių skyriui reikia tautinių dirbinių, juostų, medžio drožinių, paveikslų, pagalvėlių ir kitokių gražių dalykų. Be to, lauktume fantų loterijai ar piniginės paramos.

Remdami „Dainavą", padėsime seneliams, ligoniams ir vargan patekusiems tautiečiams. Dalis metinio pelno skiriama jaunimui, lietuviškajai spaudai ir kitiems svarbiems reikalams.

Daiktus siųskite iki lapkričio mėn. 20 d. Šiuo adresu:

„Dainava", 2 Ladbroke Gardens, London, WW11 2PT.

Iš anksto dėkojame

Dainavietės

KAPŲ LANKYMAS

Lapkričio 1 d. bus lankoma bendrai Leytonstone kapinės. Pradžia 3.30 val.

Artimiausia pož. stotis Central Line — Leyton.

LIET. NAMUOSE LANKĖSI

Gaida Visockytė su studentavimo laikų drauge iš McGill Universiteto Montrealyje, Kanadoje, lankėsi Lietuvių Namuose. Dabar G. Visockytė gyvena Toronte, o jos draugė dirba ABC News, Paryžiuje.

G. Visockytė viešėjo 8 dienas pas savo draugę R. Puniškaitę, taip pat torontiškę, Paryžiuje, o po to buvo nuvykusi į Belgiją, kur aplankė Bruselį ir „pasakišką miestą" Brugge, kuris primena Veneciją.

G. Visockytės tėvai gyvena Čikagoje.

MIRĖ ONA LICKUVIENĖ

Spalio 17 d. po trumpos ligos Londone mirė Ona Lickuvienė, 90 metų amžiaus, gimusi Sasnavos parapijoje, Marijanmpolės apskr. Velionė buvo giliai religinga moteris, bažnyčios nuolatinė rėmėja, sąmoninga lietuvė ir visuomeninkė. Ji išaugino du sūnus ir dvi dukteris.

Laidotuvės penktadienį, spalio 23 d. iš Liet. bažnyčios.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

Nottinghame — spalio 25 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
Stoke-on-Trent — spalio 25 d., 14.30 val., St. Wulstan's.
Nottinghame — lapkričio 1 d., 11.15 val., Liet. Židinyje. Po to lankome Net. kapines. Lapkričio 1-8 d. gedulingi Mišparai 18 val. Sekmadieniais po Mišių.
Nottinghame — lapkričio 8 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
Leamingtone Spa — lakr. 8 d., 14 val., šv. Petre.
Coventryje — lapkr. 8 d., 16 val., šv. Elzbietoje.
Mančesteryje — spalio 25 d., 12.30 val.
Eccles — lapkričio 8 d., 12.15 val.
Ročdalėje — lapkričio 15 d., 12.15 val.
Huddersfield — spalio 25 d., 1 val. p.p., atsimenant I. Gerdžiūnienės motinos ir brolio vėles.
Bradforde — 1 apkričio 1 d., 12.30 val. Tuoj po pamaldų keliausime į kapines aplankyti mūsų mirusiųjų kapus.
Leedse — lapkričio 8 d., 3 val. p.p. Atsiminsime visus mūsų mirusiuosius.
Nottinghame — lapkričio 15 d., 11.15 val., Lietuvių Židinyje.
Derbyje — lapkričio 15 d., 14 val., Bridge Gate.
Wolverhamptone — lapkričio 15 d., 17 val., North Street, Šv. Petre-Pauliuje.

Liet. Sodyba

MIRĖ S. NEDZELSKIS

Sodyboje mirė buvęs Sodybos virėjas Stepas Nedzelskis, paskutiniu laiku ten gyvenęs kaip pensininkas.

Laidotuvės bus pirmadienį, spalio 26 d., 10.30 val. iš Liet. Sodybos.

Halifaxas Birminghamas

MIRUSIEJI

Vladas Brazaitis, Halifaxe.
Alfonsas Kietavičius, Birminghame.

Plačiau apie mirusius ateinančią savaitę.

Gloucesteris

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju B. Kuzminskaitei, suteikusiai man didelę pagalbą. Netikėtai patekus man į Leeds Seacroft ligoninę, ji kasdien mane lankė. Taip pat dėkoju lankiusiems mane p. Silnickienei ir J. Žaliukui.

A. J. Vilimams dėkoju už prižiūrėjimą mano namų. **M. Gelvinauskienė**

Peterborough

MIRĖ P. JAKŠTONIS

Rugsėjo mėn. 21 dieną, Peterborough, turėdamas 56 metus, po trumpos sunkios ligos, mirė Povilas Jakštonis.

Kilimo Uteniškis, Autolgės km. Paliko liūdinčią žmoną Barbarą, dukterį Jasmin ir sūnų Povilą.

Palaidotas Peterborough, Fletton kapinėse, dalyvaujant nemažam būreliui žmonių, kurių tarpe keletui Peterborough ir tolimesnių lietuvių.

Religines lietuviškas apeigas atliko kun. dr. S. Matulis MIC.

Amžiną atilsį Povilai. **S.B.V.**

Stoke-on-Trent

IRENOS KAMARAUSKAITĖS VESTUVĖS

Spalio 17 d. šv. Wulstano bažnyčioje įvyko Irenos Kamarauskaitės ir L.F. Cartwright vestuvės. Šv. miias atlaikė ir moterystės sakramentą suteikė Rev. F. Carr.

Irena yra Emos ir Kazimiero Kamarauskų duktė. Kurį laiką ji gyveno Š. Amerikoje, o grįžusi į Angliją apsigyveno pas tėvelius. Dabar ji ir jos vyras, kuris yra viršila karališkosios (karo) Aviacijos tarnyboje, žada apsigyventi prie Oxfordo.

Vestuvinės vaišės vyko Tunstalyje, Sueyd Arms viešbutyje, kurių metu Irena Kamarauskaitė-Cartwright už dovanas ir sveikinimus padėkojo lietuviškai ir pasižadėjo nepamiršti lietuvių ir ateityje.

Kamarauskų šeima savo lietuviškumu daugeliui yra tikras pavyzdys. Visi vaikai, jau suaugę ir savo šeimas sukūrę, broliai Povilas ir Raymondas ir sesuo Irena, kalba aiškiai lietuviškai. O tėvas ir sūnus Raymondas buvo DBLS-gos skyriaus valdybos nariais ir pagrindiniais organizatoriais rengiant 25-rių metų skyriaus veiklos jubiliejų ir pirmąjį lietuviško jaunimo seminarą Anglijoje.

Jaunavedžiams Irenai ir Frankui linkiu gražaus ir ilgo vedybinio gyvenimo, o Ingridai ir Markui — draugiškumu ir gražiu elgesiu papuošusius šią ilgai atmintiną dieną — nuoširdus ačiū.

Vl. Dargis

Prancūzija

SUSIRINKIMAS PARYŽIUJE

Dėl mokyklinių atostogų, mėnesinis pirmojo sekmadienio lietuvių susirinkimas lapkričio mėnesį nukeliamas iš 1 dienos į 8 dieną.

Pamaldų ir susirinkimo pradžia 12 val. 2 bis,quai des Celestins, 75004 Paris, (Metro: Sully - Morland arba Bastille).

Vokietija

ĮSTEIGTĖ SAVIŠALPOS FONDĄ

Hamburgo Apylinkės lietuviai įsteigė Savišalpos Fondą, registruotą draugiją. Šio Fondo tikslas teikti paramą vargan patekusiems Hamburgo lietuviams, remti kultūrinius ir visuomeninius darbus.

Fondo lėšos sudaromos iš gaunamų palikimų, aukų, dovanų, rinkliavų, bei narių mokesčių. Šiuo būdu gaunamos lėšos sudaro Savišalpos Fondo pagrindinį kapitalą, kuris šalpai nenaudojamas, bet investuojamas galimai aukštoms palūkanoms gauti. Savišalpos tiksams panaudojami tik gautos palūkanos už investuotą pagrindinį kapitalą. Stambesnę pinigų sumą, pagal notarinį testamentą, Fondui paliko a.a. Stasys Lesčiukas.

Savišalpos Fondo valdybon išrinkti: I. Sragauskis — pirmininkas, A. Mašidlauskienė — vicepirmininkas, R. Baliulis — vicepirmininkas, E. Banevičienė — sekretorius, ir A. Gedvila — kasininkas. Kontrolės komisijon išrinkti: Dr. L. Pašaitienė ir J. Klingeris.

Hamburgo mokesčių valdybą Savišalpos Fondą nuo mokesčių mokėjimo paliuosavo; taip pat pinigines aukas paaukavę ir nario mokestį sumokėję, gali šias sumas nurašyti nuo algų ir pajamų mokesčių.

J. Sragauskis
Fondo Valdyba

Mire J Skorubskas

Spalio 14 d. Čikagoje mirė visuomenės veikėjas, teisininkas Juozas Skorubskas.

Gimęs 1910 m. kovo 6 d. Garniškių km., Šėtos vls., Kėdainių apsk., J. Skorubskas 1924 m. baigė Šėtos vid. mokyklą ir 1933 m. Lietuvos mokytojų prof. sąjungos suaugusiųjų gimnaziją Kaune. 1938 m. baigė VDU teisių fakultetą, dirbdamas Pienocentro kiaušinių prekybos skyriaus vedėju (1930-1940). 1940-41 m. dirbo prekybos komisariate, vėliau — ministerijoje skyriaus viršininku.

1942-44 m. J. Skorubskas vertėsi advokato praktika Kaune. Pasitraukęs į Vakarus, 1945-49 m. Augsburge, Vokietijoje, advokatavo prie amerikiečių karinės valdžios teismų. 1949-51 m. — IRO amerikiečių zonos vyriausioje būstinėje dirbo teisių patarėju.

1951 m. persikėlęs į Čikagą, J. Skorubskas pradėjo dirbti „Naujienų laikraštyje ir Alte. Vėliau įsteigė savo privatų verslą, dirbo statybos rangovu ir konsultantu draudimo reikalais.

Visuomeninėje veikloje J. Skorubskas pradėjo reikštis būdamas studentu, įsijungęs į studentų socialdemokratų „Žaizdro" draugiją. Organizaciją uždarius, jis dirbo nuo 1935 iki 1940 m. „Raidės" kooperacinės spaustuvės valdyboje, su kitais 1936 m. suorganizavo VDU studentų kooperatininkų draugiją ir joje sekretoriavo. 1939 m. Kaune suorganizavo stalių kooperatyvą ir jam pirmininkavo. Okupaciniais metais darbo pogrindinėje veikloje. 1941 m. sukilimo valdžios buvo paskirtas tvarkyti prekybos ministeriją.

Pasitraukęs į Vokietiją. 1948-49 m. buvo Vokietijos TLB centro valdybos sekretorium, 1951 m. buvo Liet. socialdemokratų partijos nariu VLIKe.

Persikėlęs į JAV-bes, J. Skorubskas dirbo ALTe ir VLIKe, eidamas vadovaujamas pareigas. 1967.IX.17 d. buvo išrinktas Lietuvos socialdemokratų Užsienio Delegatūros pirmininku. Kaip LSDP delegatas dalyvavo Socialistų Internacionalo kongresuose: Vienoje 1972 m. ir Vankuveryje 1978 m.

J. Skorubskas dar Lietuvoje pradėjo bendradarbiauti spaudoje. Rašė Tautos Ūkyje, Žemės Ūkyje, Talkoje, Bendrame Darbe, Ūkininko Patarėjuje, daugiausia kooperaciniais klausimais.

Velionis buvo draugiškas, atviras, nuoširdus, nuoseklus ir santūrus kalboje vyras. Mirė vėžio ligos pakirstas. **J.V.**

PASAULYJE

— Europos ekonomijos komisija pranešė, kad Bendruomenės kraštų rinkoje niekur iki šiol nebuvo pastebėtas nuodingas ispanų aliejus nuo kurio Ispanijoje mirė 150 žmonių, tačiau kraštų vyriausybės turi patikrinti visą abejotinos kokybės importuotą aliejų.

— Pietų Afrikos krašto apsaugos min. gen. Malanas įspėjo krašto gyventojus, kad yra pavojus turėti, antrąjį frontą" pietuose, kur neramumai kasdien vis didėja. „Pirmuoju frontu" skaitomas Namibijo — Angolos pasienis, kur kova su Swapo partizanais vis nesibaigia. Turint du frontus, daugiau pašauktųjų kariuomenėn jaunuolių bus įtraukti atviron kovon. Iki šiol tik 2% P: Afrikos karių aktyviai dalyvauja partizanų persekiojimo akcijoj.

Privaloma karinė tarnyba P. Afrikoje yra 2 metai, o po to, laike 8 metų, atsargoje esantieji gali būti pašaukti 240 dienų atlikti įvairias karines užduotis.

— Du JAV radaro žvalgybiniai karo lėktuvai, kurie turėjo atvykti į Kairą, nusileido į kitą karinį aerodromą, esantį Libijos pasienyje.

Padėtis Libijos - Sudano Egipto pasieniuose labai įtempta, ir Libija kaltina JAV už kišimasi į arabų reikalus.

KALĖDINĖS DOVANOS GIMINĖMS LIETUVOJE
PRAKTIŠKAS IR NAUDINGAS SIUNTINYS
1 — 1981.

3 m. gerausios rūšies šilkinio aksomo suknelei, 3 m. vyriškai arba moteriškai eilutei vilnonė medžaga su įaudimu „All wool made in England", vyriški išeiginiai marškiniai arba bliuskutė, vyriškas arba arba moteriškas nertinis, „Wrangler" arba „Levi" jeans, denim arba rumbuoto velveto, medžiaga dviem puikiom suknelėm arba 2 svarai vilnonių su mohair siūlų.

Šio siuntinio kaina su muitu ir persiuntimu £160.00

Taip pat dar galima pridėti 8 svarus įvairių prekių: medžiagos galima pridėti 3 m. ir dirbtino minko kailio paltui 3 jardus.

Žemiau siūlome keletą naudingesnių dalykų:

Avikailiai, ilgi arba 3/4, vyriški arba moteriški, tikros odos viršus, dirbtino kailio pamušalu, kailio apykaklė, sveria 5 sv. £110.00
Geriausios rūšies avikailiai, tikro kailio, 3/4 5 sv. £300.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui, 3 jardai, de — lux, 6 sv. £50.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui 3 jardai Ranch, 6 sv. £43.00
Jeans, „Wrangler" arba „Levi" siuntinyje gali būti dveji; viena pora sveria 2 sv., kaina už vieną porą £20.00
Jeans, rumbuoto velveto, siuntinyje gali būti 2, kaina už porą £21.00
Vyriškas arba moteriškas megstinis, sveria 1 1/2 sv. £20.00
Vilnonės arba šilkinės skarelės. £6.00
Telescopic lietsargis sveria 0.5. £6.50
Vyriški arba moteriški odiniai pusbačiai sveria 1.5 svaro £25.00
Puiki medžiaga suknelei. £16.00
Angliška medžiaga eilutei. £30.00
Angliška medžiaga eilutei. £35.00
Angliška medžiaga eilutei. £48.00
Aksomo medžiaga eilutėm. 3 m. dvigubo pločio. £40.00
Kalkuliatorius T1 33 Texas £28.50
Kalkuliatorius TL 51 — 111 profesionalinis £50.00
Stetoskopas, Littman £31.00

Šie maisto produktai galima siųsti su rūbais:
0.5sv. arbatos — £2.00, 0.5 sv. neskafes — £3.00, 1 sv. pupelių kavos — £3.50 1 sv. šokolado — £3.50 40 cigarečių — £2.50.
Pasiunčiame pramoginės ir kitokios muzikos ilgo grojimo plokšteles.

Sudarome testamentus, adminstruojame nuosavybes, tarpininkaujame išsirūpinant žmonoms gyvenančioms Lietuvoje pensijas, persiunčiame palikimus į Lietuvą prekėmis arba valiuta.

BALTIC STORES & CO.
Z. JURAS
11 London Lane, Bromley, Kent, BR1 4HB, England.
Tel. 01-460 2592